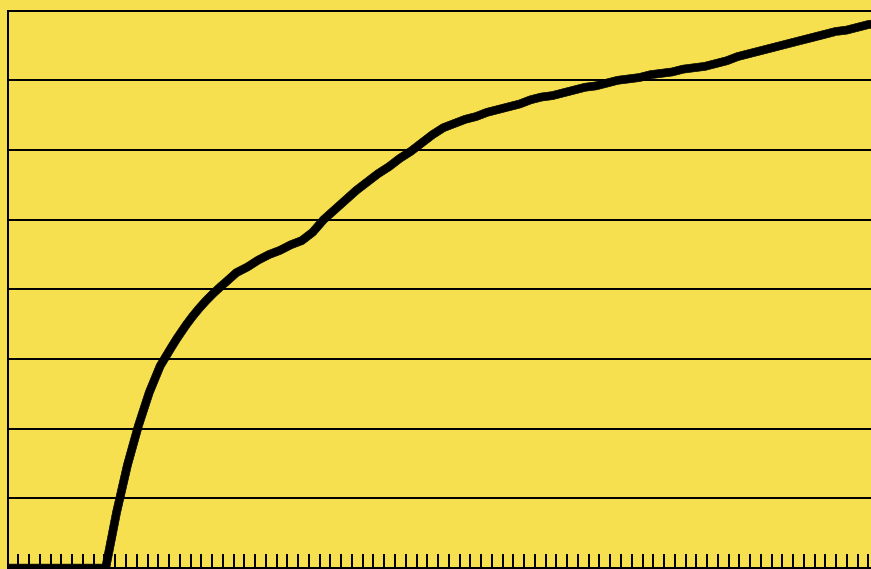

Eläkkeensaajan verotus ja ostovoima 2000-luvulla

Jaana Kurjenoja

TIIVISTELMÄ

Julkaisussa tarkastellaan eläkkeensaajan verotusta ja ostovoimaa kuudella eläketasolla. Kahdella alimmalla eläketasolla kokonaiseläke muodostuu kansaneläkkeestä ja työeläkkeestä. Neljä ylintä eläkettä ovat pelkkää työeläkettä.

Täyttä työeläkettä saavan eläkeläisen ostovoima kasvaa tänä vuonna 4,6–6,2 prosenttia tarkastelluilla eläketasoilla. Työeläkkeensä lisäksi myös kansaneläkettä saavien esimerkkieläkeläisten ostovoima kasvaa 3,7–4,2 prosenttia. Täyttä työeläkettä saavien eläkeläisten ostovoima on tänä vuonna kasvanut 18,4–19,8 prosenttia vuodesta 2000.

Veronkevennykset ovat tukeneet työeläkkeensaajan ostovoiman kasvua merkittävästi 2000-luvulla. Lähes 70 prosenttia täyttä työeläkettä saavan eläkeläisen ostovoiman kasvusta on tullut tuloveron kevennyksistä.

Selvityksen on tehnyt Veronmaksajain Keskusliiton pääekonomisti Jaana Kurjenoja

SISÄLLYS

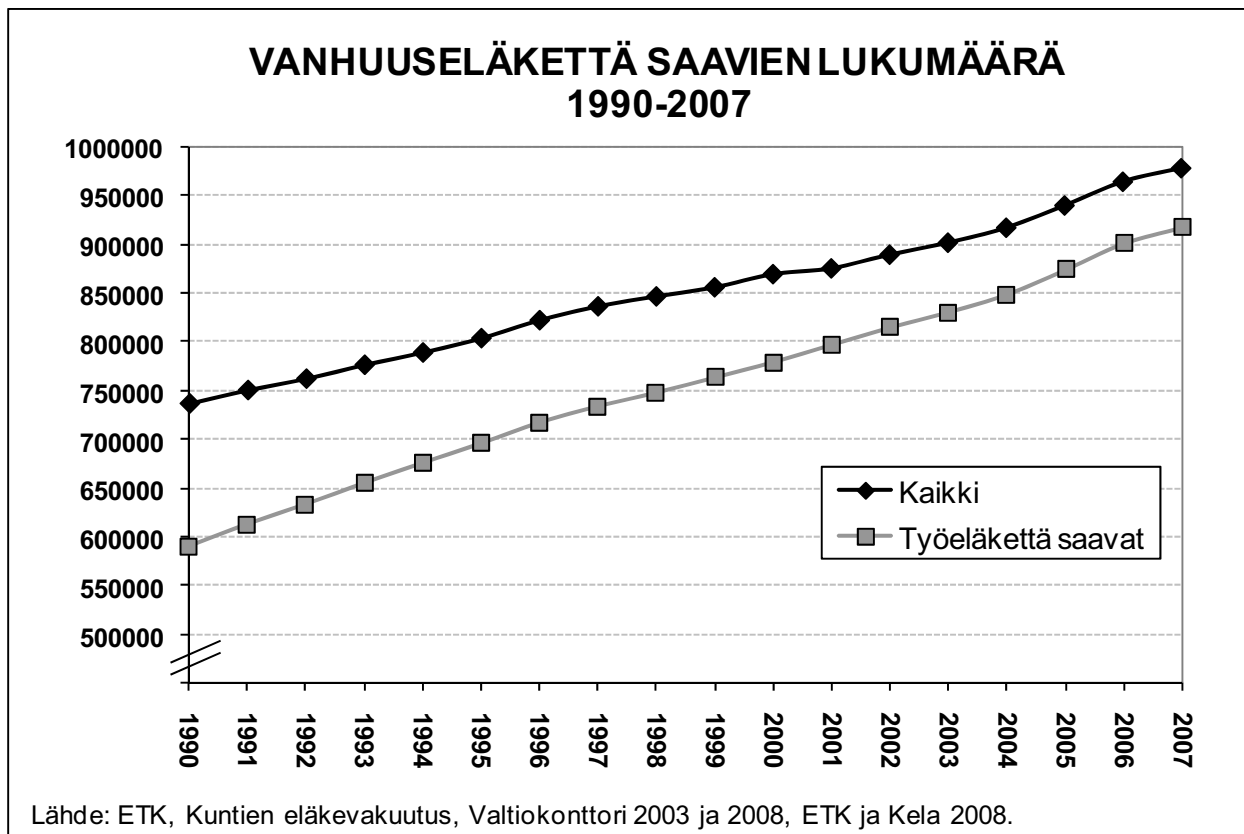
TIIVISTELMÄ

1. JOHDANTO	4
1.1 Vanhuuseläkeläiset 2007	4
1.2 Eläkeläisten toimeentulo tutkimusten valossa	6
2. ELÄKKEENSAAJAN TULOVEROTUS	7
2.1 Eläketuloista maksettavat verot ja vähennykset	7
2.2 Eläketulon kunnallisverotus ja sosiaaliturvamaksut	9
2.3 Eläketulon valtionverotus	12
2.4 Eläkkeensaajan tuloveroprosentti	13
2.5 Eläketulon ja palkkatulon verotuksen eroja	18
3 ELÄKKEENSAAJAN OSTOVOIMA 1991-2009*	21
4 LOPUKSI	26
LÄHTEET	27
Liite 1.1	Eläkkeensaajien tuloveroperusteita 2000–2009
Liite 1.2	Eläkkeensaajien tuloveroperusteita 2000–2009, valtion tuloveroasteikko
Liite 2	Eläkkeensaajan tuloveroprosentit viidellä eläketasolla 2. kuntaryhmässä 1991–2007
Liite 3	Eläkkeensaajan ostovoima tulotasoinnain 2000-2009*

1 JOHDANTO

1.1 Vanhuuseläkeläiset 2007

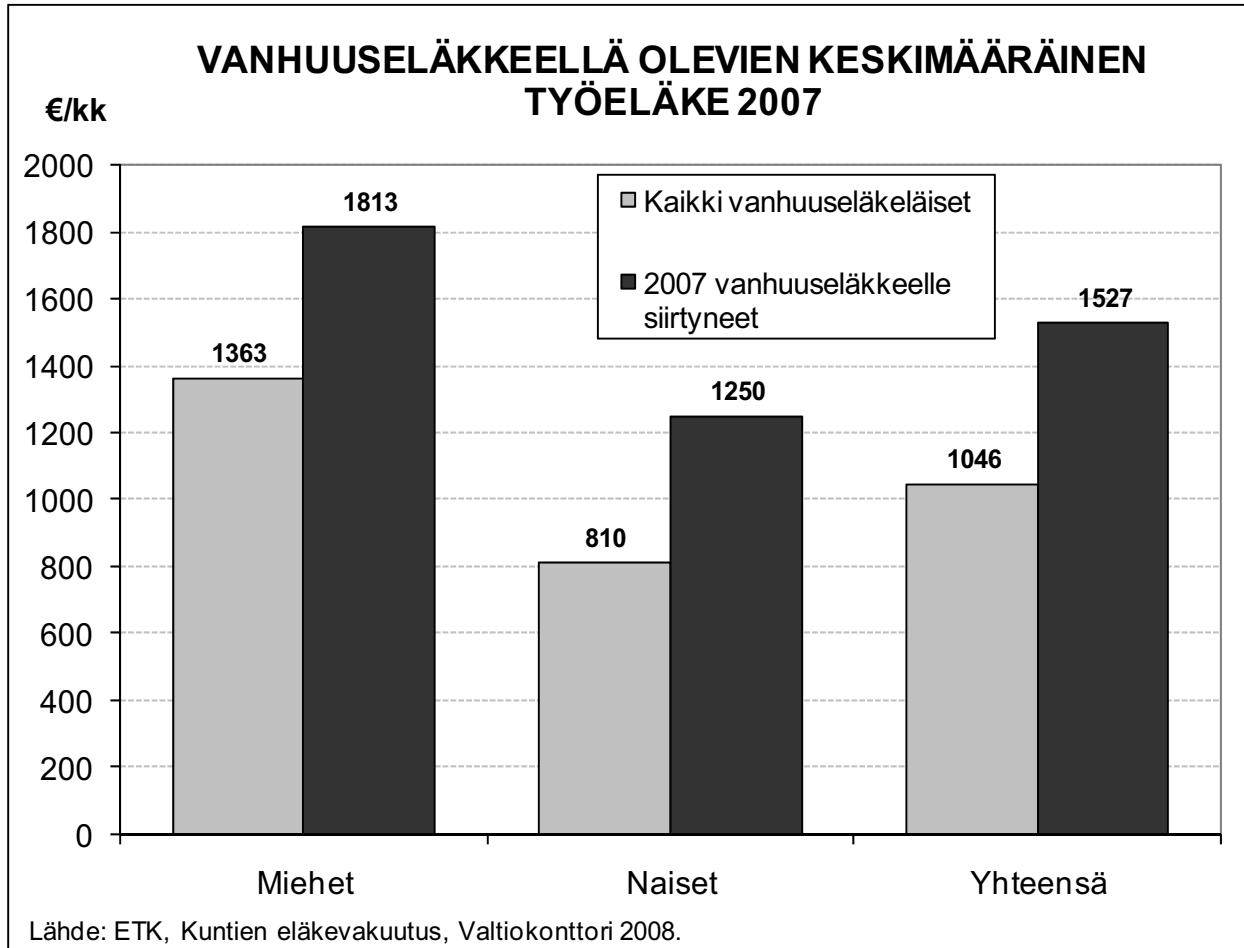
Vanhuuseläkettä saavien eläkeläisten joukko on muuttunut selvästi vuodesta 1990. Kun vuonna 1990 vanhuuseläkeläisiä oli noin 737 000 henkeä, heitä oli vuonna 2007 noin 978 000 eli 32,7 prosenttia enemmän kuin 17 vuotta aikaisemmin. Työeläkettä saavien vanhuuseläkeläisten määrä on kasvanut vielä nopeammin: vuonna 2007 heitä oli peräti 55,3 prosenttia enemmän kuin 1990, yhteensä 918 000 henkeä. Nykyään työeläkeläisten osuus kaikista vanhuuseläkeläisistä onkin jo lähes 94 prosenttia, kun se 1990-luvun alussa oli noin 80 prosenttia (ETK, Kuntien eläkevakuutus, Valtiokonttori 2003 ja 2008, ETK ja Kela 2008).

Kuva 1.1 Vanhuuseläkettä saavien lukumäärä 1990–2007.

Työeläkeläisten osuuden kasvu kaikista vanhuuseläkeläisistä johtuu pitkälti siitä, että työeläkejärjestelmä on pikku hiljaa kypsytynyt. Vanhuuseläkkeelle viime vuosina siirtyneistä yhä useammalla työeläke on aikaisempaa merkittävämpi osa kokonaiseläkkeestä. Koska myös ansiotaso on koko ajan kasvanut, uusien vanhuuseläkkeelle siirtyneiden eläkeläisten keskieläkkeet ovat korkeammat kuin kaikilla vanhuuseläkeläisillä keskimäärin.

Alla kuvataan kaikkien vuonna 2007 vanhuuseläkkeellä olevien keskimääräistä työeläkettä sekä vuonna 2007 vanhuuseläkkeelle siirtyneiden keskimääräistä työeläkettä. Kyse on siis pelkästään työeläkkeestä eikä kokonaisaläkkeestä. Keskimääräiset kokonaisaläkkeet vanhuuseläkettä saavilla ovat kuvan 1.2 työeläkkeitä korkeammat.¹

Kuva 1.2 Vanhuuseläkkeellä 2007 olevien ja vanhuuseläkkeelle 2007 siirtyneiden keskimääräiset työeläkkeet, euroa kuussa.

Vanhuuseläkkeellä olevien naisten työeläkkeet ovat vain noin 59 prosenttia miesten työeläkkeistä. Kun tarkastellaan vuonna 2007 vanhuuseläkkeelle siirtyneiden naisten työeläkkeitä samana vuonna eläköityneiden miesten työeläkkeisiin, naisten eläkkeet ovat selvästi nousseet suhteessa miesten eläkkeisiin: ne ovat noin 69 prosenttia miesten eläkkeistä. Vanhuuseläkkeellä olevien mediaanityöeläkkeet ovat pienempiä kuin keskieläkkeet: miesten mediaanityöeläke oli 1230 euroa ja naisten 714 euroa kuussa. Vuonna 2007 vanhuuseläkkeelle siirtyneillä naisilla mediaanieläke oli 1234 euroa kuussa. Vanhuuseläkkeelle siirtyneiden miesten mediaanityöeläke oli 1663 euroa kuussa.

¹ ETK:n ja Kelan (2008) tilaston mukaan keskimääräinen kokonaisaläke kaikilla vanhuuseläkeläisillä 2007 oli 1295 euroa kuussa. Miehillä vastaava kokonaisaläke oli 1518 euroa ja naisilla 1138 euroa.

1.2 Eläkeläisten toimeentulo tutkimusten valossa

Tuomiston, Kanniston ja Nymanin (2006) mukaan työeläkkeen osuus omaeläkkeestä on 1992–2005 noussut 70 prosentista 80:een. Samana aikana vanhuuseläkkeen- ja työttömyyseläkkeensaajien keskimääräinen kokonaisu-eläke on noussut reaalisesti 20 prosenttia. Tämä johtuu siitä, että eläkkeelle siirtyneiden eläkkeet ovat keskimäärin selvästi suurempia kuin jo eläkkeellä olevien. Tuomiston ym. mukaan eläkeläisten tulot ovat nousseet reaalisesti kaikissa eläkedesiileissä.

Laesvuori (2006) tarkastelee sekä brutto- että nettoeläketulojen muutosta 1990–2004. Hänen mukaansa nimellisestä bruttoeläketulon kasvusta noin 60 prosenttia johtuu eläkkeiden indeksiturvasta ja loput eläkeläisryhmän rakenteen muutoksista. Laesvuoren mukaan bruttoeläkkeiden kasvu tarkasteluajan jaksolla vastasi palkkojen keskimääräistä kehitystä. Eläkeverotuksen palkkoja pienempien veronkevennysten vuoksi nettoeläkkeet nousivat kuitenkin palkkatasoa hitaammin.

Rantalan (2006) mukaan eläkeläiskotitalouksien käytettävissä oleva tulo kulutusyksikköä kohti on kasvanut 50 prosenttia 1987–2004. Eläkeläiskotitalouksien käytettävissä olevat tulot kasvoivat palkansaajakotitalouksia hitaammin 1980-luvun ja 1990-luvun loppupuolen nousukausilla. 1990-luvun alkupuolen lamassa erot eläkeläis- ja palkansaajakotitalouksien välillä pienenevät. Rantalan mukaan eläkeläistalouksien köyhyysriski on kasvanut 1993–2004, mutta toisaalta eläkeläiset joutuvat turvautumaan toimeentulotukeen muuta väestöä harvemmin.

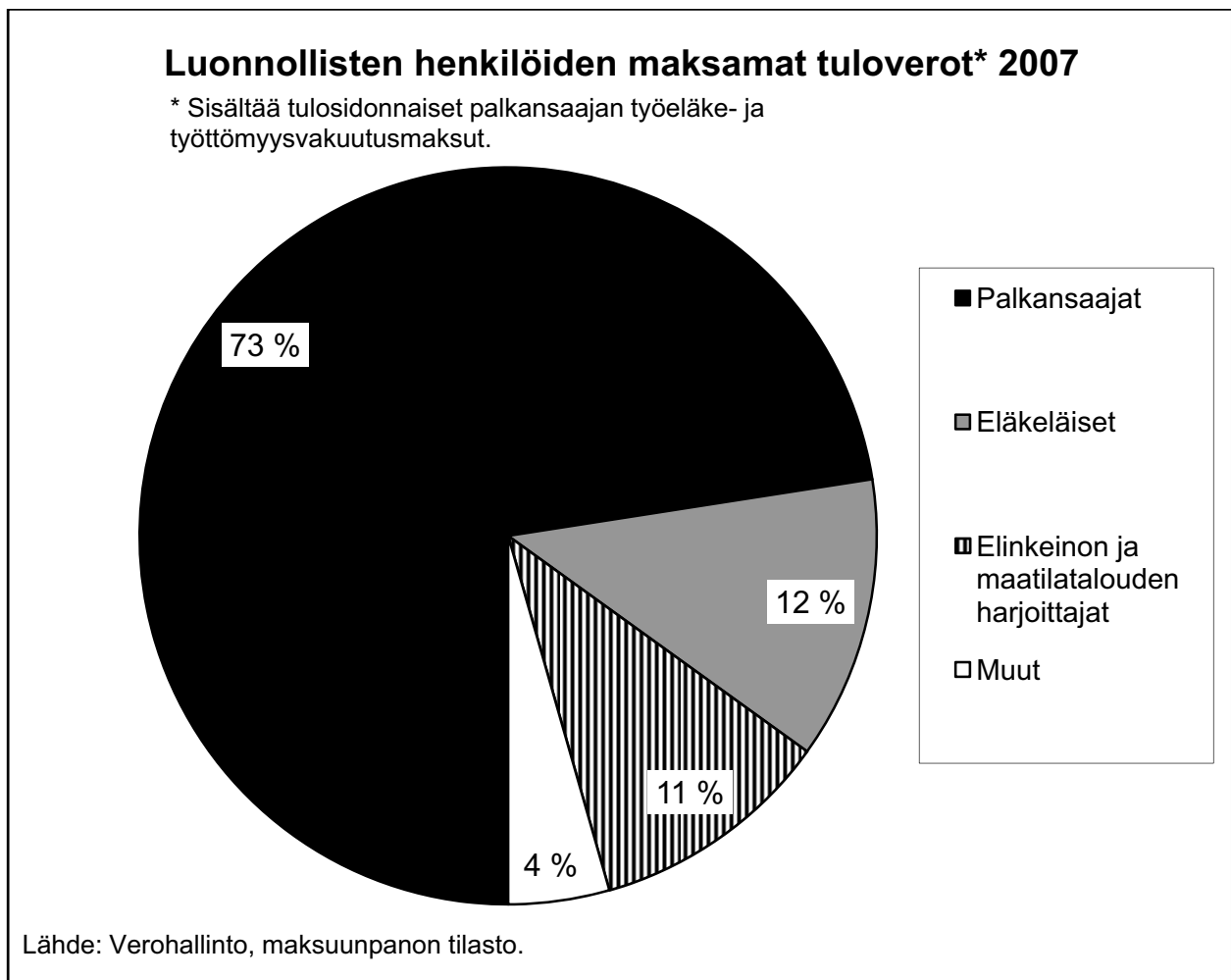
Rantalan ja Suoniemen (2007) mukaan keskituloisen eläkeläisen käytettävissä olevat tulot kulutusyksikköä kohti ovat 70 prosenttia keskituloisen palkansaajan vastaavista tuloista. Eläkeläisten ja palkansaajien tuloerot ovat Rantalan ja Suoniemen mukaan nykyään samantasoisia. Eläkeläisten köyhyysriski kasvoi laman jälkeen vain hieman muuta väestöä nopeammin. Vuonna 2004 se oli 13 prosenttia. Eläkeläisten köyhyys ei Rantalan ja Suoniemen mukaan ole syventynyt, eikä eläkeläisten köyhyys ole yhtä vakavaa kuin esimerkiksi pitkäaikaistyöttömien.

Julkaisussa esitellään eläkeverotuksen viime vuosien kehitystä ja työeläkkeiden ostovoimaa. Luvussa 2 tarkastellaan lähemmin eläketulosta maksettavia tuloveroja sekä verotuksessa tehtäviä vähennyksiä. Luvussa 3 tarkastellaan työeläkkeiden ostovoiman kehitystä 2000–2009 ja sitä, miten tuloverotus on ostovoimaan vaikuttanut.

2. ELÄKKEENSAAJAN TULOVEROTUS

2.1. Eläketuloista maksettavat verot ja vähennykset

Eläketulot ovat ansiotuloa kuten palkka- ja yrittäjätulotkin ja niistä maksetaan pääasiassa samat tuloihin sidotut verot kuin muistakin ansiotuloista: valtion tulovero, kunnallisvero, sosiaaliturvamaksun sairaanhoitomaksu ja kirkollisvero.² Verohallinnon maksuunpanon tilaston mukaan 2007 luonnollisten henkilöiden tulo- ja varallisuusveroja kerättiin 28,6 miljardia euroa, mikä sisältää myös ansiotuloista maksetut työeläke- ja työttömyysvakuutusmaksut (3,4 miljardia euroa). Eläkkeensaajat maksoivat kerätyistä tuloveropotista 12 prosenttia.

Kuva 2.1 Vuonna 2007 luonnollisten henkilöiden maksamat tulo- ja varallisuusverot maksajaryhmittäin, yhteensä 28,6 miljardia euroa.

Kunnallisvero on eläkkeensaajien maksamista veroista olennaisin: lähes kaikki veroa maksavat eläkeläiset maksavat sitä, ja sen osuus eläkkeensaajien tuloverokertymästä oli vuonna 2007 66 prosenttia. Valtion tuloveron osuus elä-

² Palkansaaja maksaa lisäksi työeläke- ja työttömyysvakuutusmaksut sekä sairausvakuutuksen päiväraha-maksun, jotka ovat muussa tuloverotuksessa verovähenteisiä.

keläisten tuloverokertymästä oli 25 prosenttia ja 64 prosenttia veroa maksavista eläkkeensaajista maksoi sitä.

Eläkkeensaajien maksamat tulo- ja varallisuusverot 2007*

* Ei sisällä työeläke- ja työttömyysvakuutusmaksuja

	Maksajien lukumäärä	Osuus kaikista veroa maksaneista	Verojen määrä, 1000 euroa	Osuus maksetuista veroista
Verot ja maksut yhteensä	958 263	100 %	3 534 764	100 %
Kunnallisvero	916 471	96 %	2 328 302	66 %
Sairausvakuutusmaksu	909 353	95 %	165 619	5 %
Kirkollisvero	772 561	81 %	139 641	4 %
Valtion tulo- ja varallisuusvero	612 877	64 %	874 641	25 %

Lähde: Verohallinnon maksuunpanon tilasto 2008.

Taulukko 2.1 Eläkkeensaajien maksamat tuloverot 2007.

Koska kunnallisvero muodostaa suurimman osan eläkkeensaajien maksamasta tuloverosta ja suurin osa eläkkeensaajista maksaa sitä, on selvää, että kunnallisverosta tehtävät vähennykset ovat eläkkeensaajien verotuksessa tärkeitä. Veronalaisia tuloja saaneista eläkeläisistä 70 prosenttia on käyttänyt kunnallisverotuksen eläketulovähennystä ja 34 prosenttia perusvähennystä. Puolet veronalaisia eläketuloja saaneista eläkeläisistä on käyttänyt valtionverotuksen invalidivähennystä, joka vähennetään suoraan valtion tuloveroista.

Eläkkeensaajien tärkeimmät vähennykset 2007

	Vähennyksen saaneiden lukumäärä	Osuus eläketuloa saaneista eläkeläisistä
Veronalaisia eläketuloja saaneet eläkeläiset	1 176 061	100 %
Kunnallisverotuksen eläketulovähennys	824 748	70 %
Valtionverotuksen invalidivähennys*	571 950	49 %
Perusvähennys	394 962	34 %
Kunnallisverotuksen invalidivähennys	147 818	13 %
Alijäämähyvitys ansiotuloista	103 421	9 %
Tulohankkimisvähennys	87 917	7 %
Kotitalousvähennys*	65 766	6 %
Eläkevakuutusmaksuvähennys	61 998	5 %
Työmarkkinajärjestöjen jäsenmaksuvähennys	59 903	5 %
Valtionverotuksen ansiotulovähennys*	44 255	4 %
Kunnallisverotuksen ansiotulovähennys	41 640	4 %

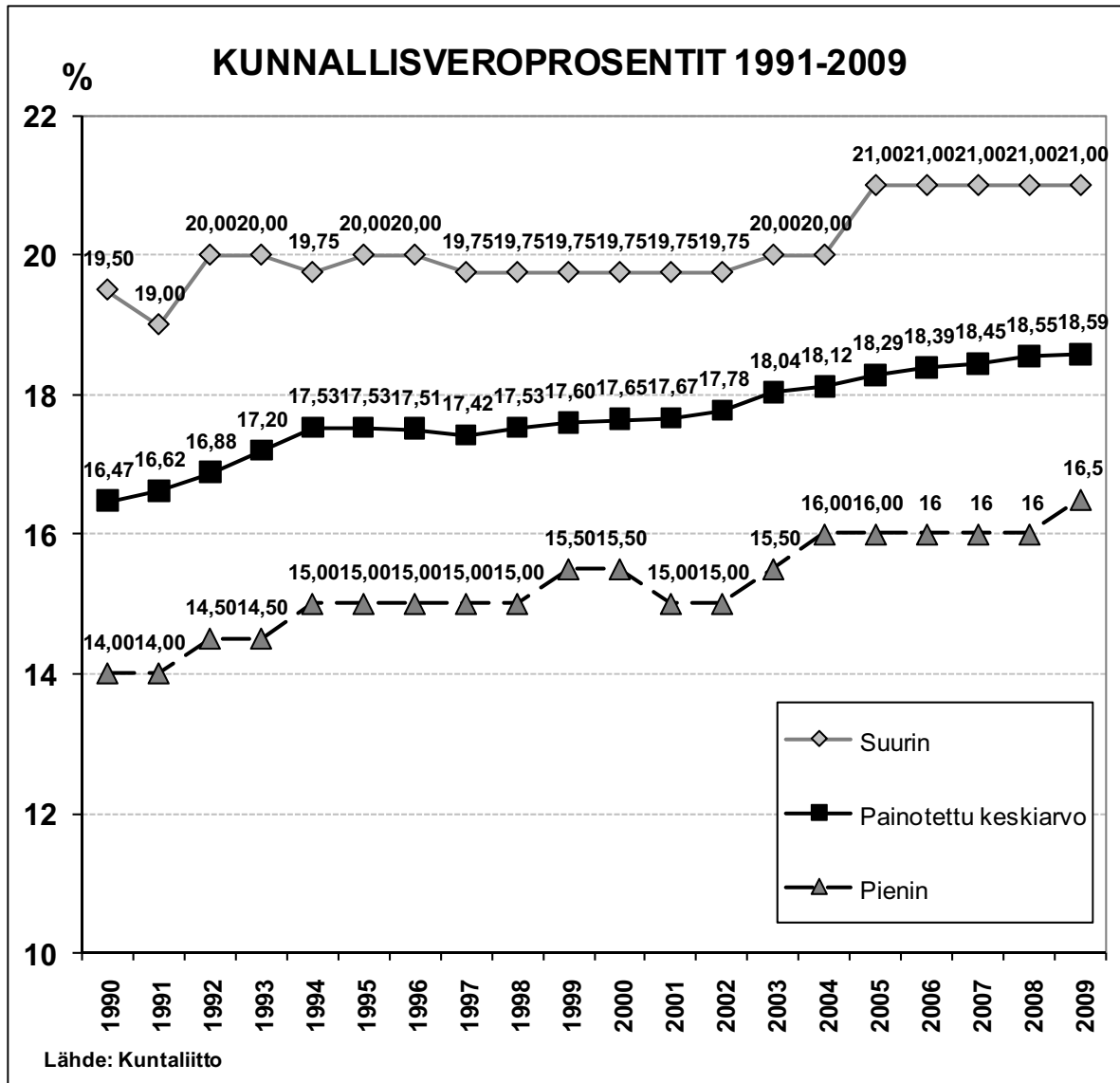
Lähde: Verohallinnon maksuunpanon tilasto 2008.

* Vähennys tehdään valtion tuloverosta. Kotitalousvähennys voidaan poikkeuksellisesti vähentää myös kunnallisverosta, jos valtion tuloveroja ei ole riittävästi.

Taulukko 2.2 Veronalaista eläketuloa saaneiden eläkeläisten eniten käyttämät vähennykset 2007.

2.2 Eläketulon kunnallisverotus ja sosiaaliturvamaksut

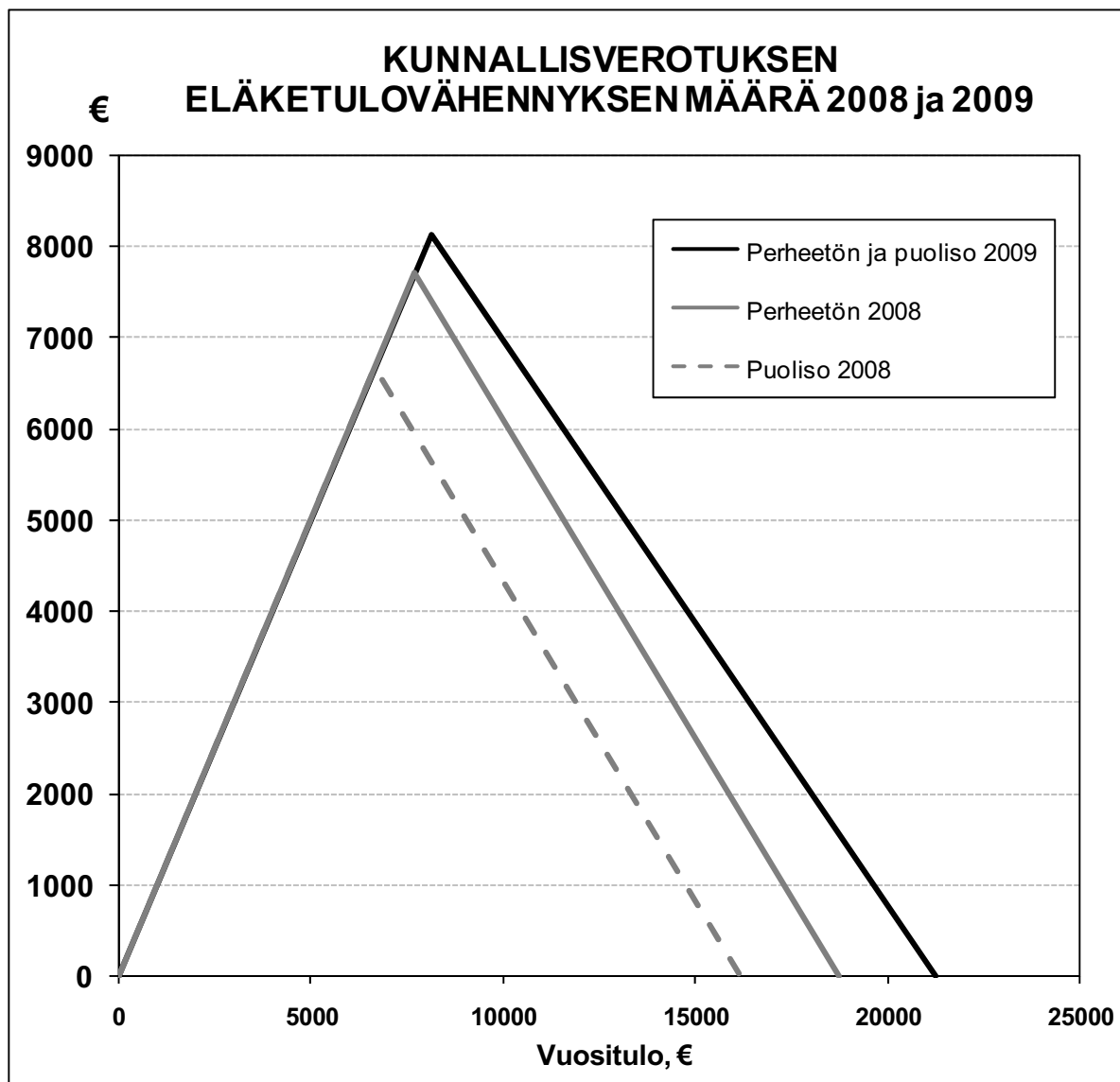
Kunnallisveroprosentti, jonka kunnat itsenäisesti määräävät, on viime vuosina noussut monissa kunnissa. Vuonna 2008 119 kuntaa nosti omaa kunnallisveroprosenttiaan ja kolme kuntaa alensi sitä. Vuonna 2009 780 000 kuntalaisella kunnallisveroprosentti nousee ja 204 000:lla laskee. Yleisin kunnallisveroprosentti on 19,5 (74 kunnassa 348:sta). Keskimääräinen kunnallisveroprosentti on yli kaksi prosenttiyksikköä korkeampi kuin vuonna 1990. (Kuva 2.2).

Kuva 2.2 Kunnallisveroprosentin kehitys 1991–2009.

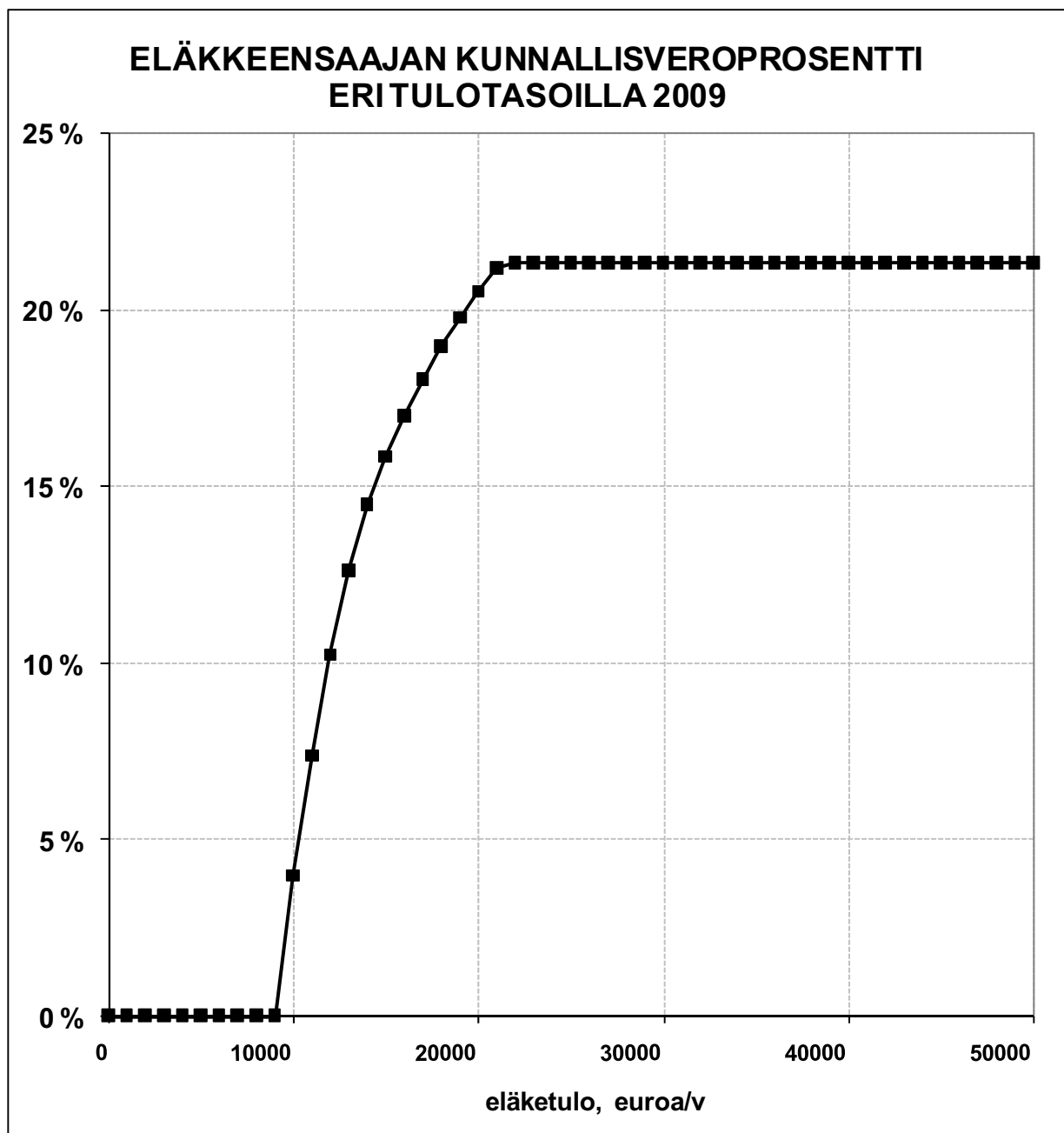
Työeläke ja kansaneläke ovat veronalaista tuloa. Kunnallisverotuksessa eläketulosta vähennetään kunnallisverotuksen eläketulovähennys, joka turvaa sen, ettei kansaneläkkeestä tai vastaavan suuruisesta eläketulosta peritä kunnallisveroa. Koska vähennyksen suuruus on sidottu kansaneläkkeeseen, yksin asuva eläkeläinen sai vielä 2008 suuremman vähennyksen kuin puoli-

son kanssa asuva.³ Vuonna 2009 vähennys on sidottu pelkästään yksinasuvan kansaneläkkeeseen, joten puoliset saavat yhtä suuren vähennyksen kuin yksin asuvatkin (Kuva 2.3.).

Kuva 2.3 Kunnallisverotuksen eläketulovähennys 2008 ja 2009.

³ Perheettömän täysi kansaneläke kuukaudessa 2008 oli 558,46 euroa ja puolison kanssa asuvalla 495,35 euroa. Vuonna 2009 vastaavat kuukausieläkkeet ovat 584,13 ja 518,12.

Kuva 2.4 Eläketuloista maksettava todellinen kunnallisveroprosentti 2009.

Kunnallisverotus on nykyään progressiivista. Palkansaajilla kunnallisverotuksen progressiivisuus johtuu lähinnä kunnallisverotuksen ansiotulovähennyksestä ja eläkkeensaajilla kunnallisverotuksen eläketulovähennyksestä sekä perusvähennyksestä. Kuten kuvasta 2.4 voi nähdä, eläkkeensaajien kunnallisverotuksen progressio on hyvin jyrkkää 9 000–21 000 euron tuloalueella.

Perusvähennyksellä kevennetään pienten eläketulojen kunnallisverotusta. Perusvähennys vähennetään tuloista, ja se on enimmillään 1480 euroa. Perusvähennyksen saa myös pienistä palkkatuloista ja verotettavista tulonsiirroista. Kun eläketulot ylittävät noin 13 600 euron vuosieläkkeen rajan, perusvähennyksestä ei enää saa.

Kunnallisverotuksen invalidivähennys on enimmillään 440 euroa. Vähennys tehdään muusta puhtaasta ansiotulosta kuin eläketulosta eikä se saa ylittää muun ansiotulon määrää.

Sosiaaliturvamaksuna eläkkeensaajat maksavat nykyään ainoastaan sairausvakuutuksen sairaanhoitomaksua.⁴ Sairausvakuutusmaksu uudistui vuoden 2006 alusta lähtien. Palkansaajat ja yrittäjät maksoivat 2006 työtulon perusteella 0,77 prosentin päivärahamaksua ja 1,33 prosentin sairaanhoitomaksua, yhteensä 2,1 prosentin sairausvakuutusmaksua. Vuonna 2009 päivärahamaksu on 0,7 prosenttia ja sairaanhoitomaksu 1,28 prosenttia, yhteensä 1,98 prosenttia. Päivärahamaksu on kuitenkin muussa palkkaverotuksessa vähennyskelpoinen, joten todellinen maksurasitus jää hieman 1,98 prosenttia pienemmäksi. Eläkkeensaajat ja muut etuudensaajat maksavat 2009 1,45 prosentin sairaanhoitomaksua.

2.3 Eläketulon valtionverotus

Valtion tuloveroa ei kaikkein pienituloisimmat maksa. Valtion verotuksessa verotettavan ansiotulon pitää 2009 olla vähintään 13 100 euroa vuodessa, jotta joutuu maksamaan vähintään kahdeksan euroa valtion tuloveroa (taulukko 2.3). Valtion tuloveron määrää pienentävät myös mahdolliset elatusmaksut sekä invaliditeetti. Valtion verosta vähennetään myös kotitalousvähennys.⁵

2008			2009		
Verotettava tulo €	Vero alarajalla €	Vero alarajan ylittävästä tulosta %	Verotettava tulo €	Vero alarajalla €	Vero alarajan ylittävästä tulosta %
12 600 - 20 800	8	8,5%	13 100 - 21 700	8	7,0%
20 800 - 34 000	705	19,0%	21 700 - 35 300	610	18,0%
34 000 - 62 000	3213	23,5%	35 300 - 64 500	3058	22,0%
62 000 -	9793	31,5%	64500 -	9482	30,5%

Taulukko 2.3 Valtion tuloveroasteikko 2008 ja 2009.

Vuonna 2001 tuloveroasteikosta poistettiin alin asteikkoluokka, ja kuusiportainen asteikko muuttui viisiportaiseksi. Samalla verotettavan tulon alaraja nousi noin 8000 eurosta noin 11 100 euroon. (Liite 1.2.) Seuraava suuri muutos valtion tuloveroasteikkoon tehtiin vuonna 2007, kun asteikon kaksi alinta porrasta yhdistettiin ja asteikko muuttui neliportaiseksi.

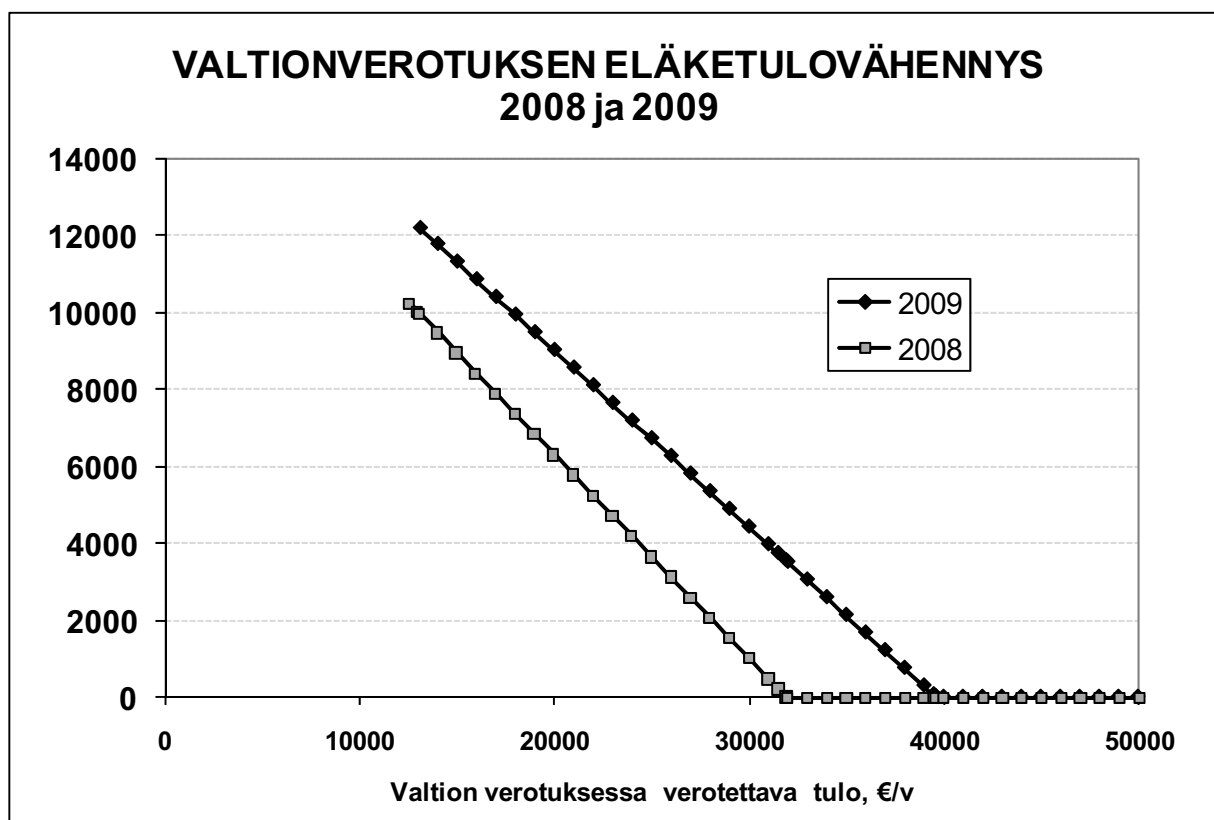
Aikaisemmin valtionverotuksen eläketulovähennyksellä turvattiin se, ettei kansaneläkkeistä joutunut maksamaan valtion tuloveroa. Nykyään valtion tuloveroasteikon alin tuloaraja on sen verran korkea, ettei kansaneläkkeistä tai pienistä työeläkkeistä makseta tuloveroasteikon mukaan määräytyvää valtion tulove-

⁴ 1992–1995 eläkkeensaajat maksoivat myös kansaneläkevakuutusmaksua.

⁵ Jos valtion tuloveroja ei ole riittävästi, kotitalousvähennys voidaan vähentää myös kunnallisveroista.

roa, joten valtionverotuksen eläketulovähennys on menettänyt vanhan merkityksensä.

Vuonna 2008 valtionverotuksen eläketulovähennystä muutettiin siten, että perheettömän eläkkeensaajan ja vähintään 53-vuotiaan palkansaajan veroprosentit olisivat suunnilleen samalla tasolla. Valtionverotuksen eläketulovähennys alkaa, kun verotettava tulo ilman vähennystä ylttäisi valtion tuloveroasteikon alimmalle tulorajalle. Vähennyksen ansiosta eläkkeestä maksetaan valtion tuloveroa tänä vuonna vasta noin 21 470 euroa ylittävistä kokonaiseläkkeistä. Vähennys loppuu noin 39 600 euron vuosieläkkeillä, kun viime vuonna se loppui noin 31 900 vuosieläkkeillä.

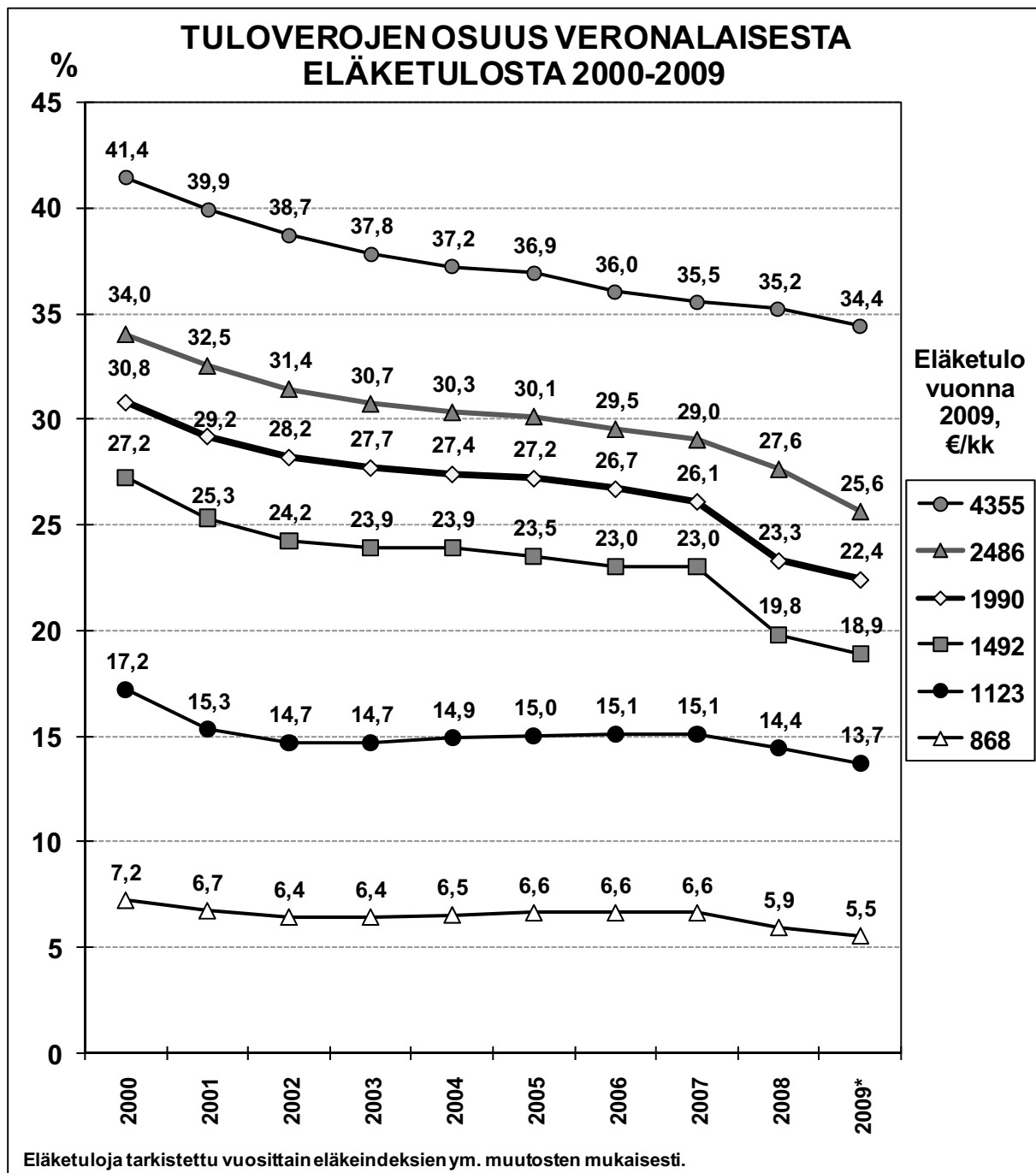

Kuva 2.5 Valtionverotuksen eläketulovähennys 2008 ja 2009.

2.4 Eläkkeensaajan tuloveroprosentti

Vuonna 1992 aloitettiin ansiotulojen verotuksessa niin sanotut lamakiristykset. Eläkkeensaajien tuloveroprosentit kasvoivat aina vuoteen 1994, jolloin eläkeverotus oli ankarimmillaan. Vuodesta 1995 lähtien eläkeverotus kevenyi ennen kaikkea 1996–2002 sairausvakuutusmaksun kevenemisen ja 1996 kansaneläkevakuutusmaksun poistumisen vuoksi. Valtion tuloveroa maksavien

eläkeläisten verotusta on keventänyt lisäksi muutokset valtion tuloveroasteikossa.⁶

Kuva 2.6 Perheettömän eläkkeensaajan tuloveroprosentit kuudella eri eläketasolla 2000–2009.

Kuvassa 2.6 esitetään eläkeläisen veroprosentit kuudella eläketasolla. Kuvan eläkeläiset ovat jääneet eläkkeellä vuonna 2000 ensimmäisessä kuntaryhmissä siten, että työeläke kuukaudessa oli tuolloin 400, 800, 1200, 1600, 2000 ja 3500 euroa. Työeläke on noussut vuosittain TyEL-indeksin mukana, ja

⁶ Eläketulon verotus 1991–2007 toisessa kuntaryhmissä viidellä eläketasolla on esitetty Liitteessä 2.

alimpiin kuukausieläkkeisiin sisältyvä kansaneläke KEL- indeksin sekä tasokorotusten perusteella.

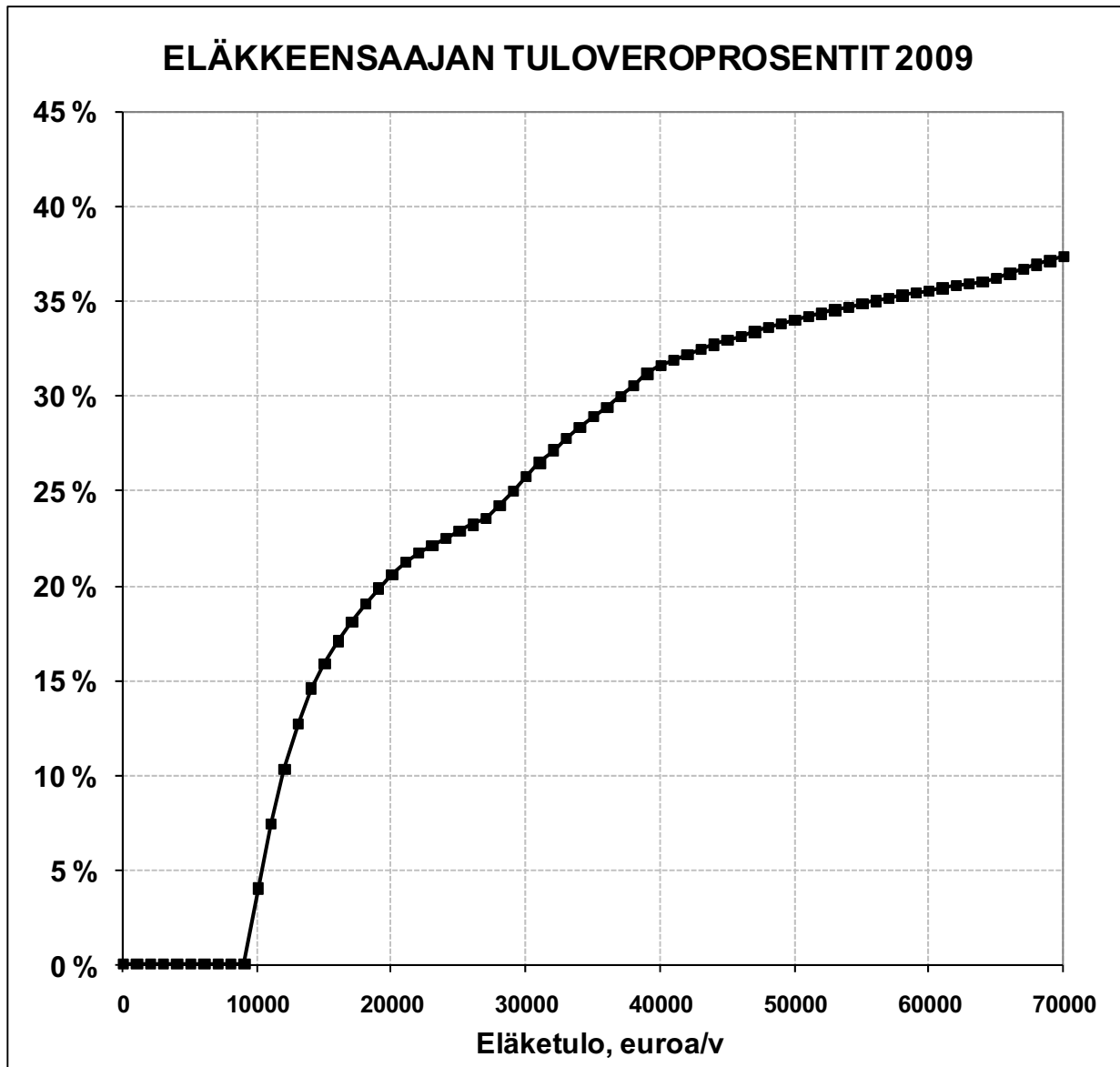
Kuvassa 2.6 pelkkää työeläkettä eli neljää ylintä kuukausieläkettä saavien eläkeverotus kehittyi vuoteen 2007 asti varsin samalla tavoin kuitenkin siten, että veronkevennykset painottuivat suuremmille eläkkeille. Tämä johtui siitä, että suuremmilla eläkkeillä verotus painottuu enemmän valtion tuloveroon kuin pienemmillä eläkkeillä. Koska eläkkeiden verotus keveni lähinnä sairausvakuutusmaksun ja valtion tuloveron kevennyksillä, vain sairausvakuutusmaksun muutokset kohdistuivat kaikkiin tuloveroa maksaviin eläkeläisiin. Valtion tuloveron muutokset kohdistuivat sen sijaan eläkeläisiin, joilla oli valtion verotuksessa verotettavia eläketuloja.

Samasta syystä kuvan 2.6 kahdella pienimmällä tulotasolla verotus ei juuri keventynyt 2001–2007. Vuosina 2001–2003 keventynyt sairausvakuutusmaksu kompensoi kiristyvää kunnallisverotusta, mutta tämän jälkeen vuoteen 2007 asti pelkästään kunnallisveroa maksavien eläkeläisten verotus jopa hieman kiristyi.

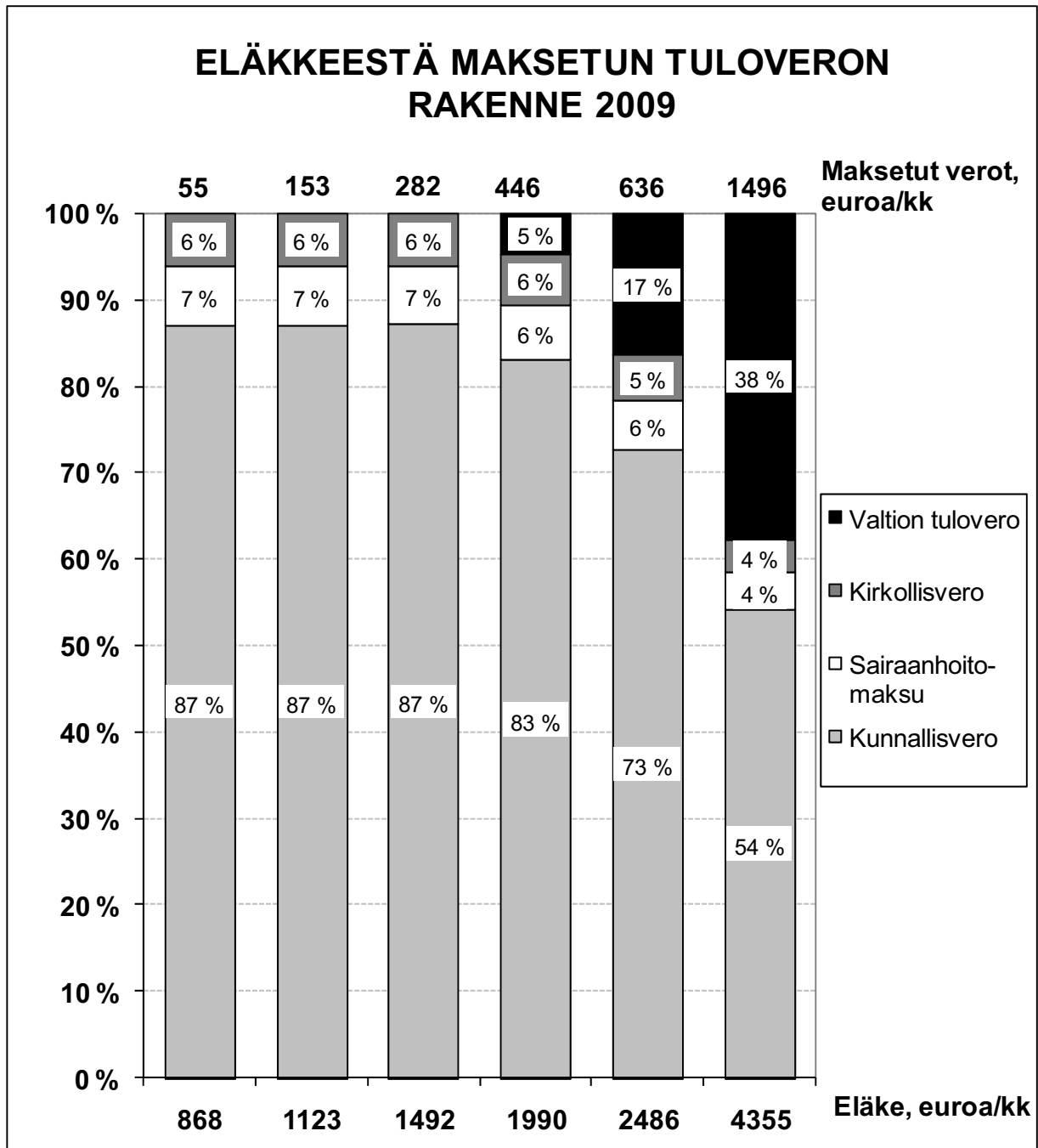
Vuosien 2008 ja 2009 verotuksen keveneminen kuvan 2.6 kahdella alimmalla eläketasolla johtuu kansaneläkkeisiin sidotun kunnallisverotuksen eläketulovähennyksen noususta. Verotuksen keveneminen 1 492–2 486 euron kuukausieläkkeillä 2008 ja 2009 johtuu sekä valtion tuloveroasteikon lievenemisestä että vuonna 2008 käyttöön otetusta valtionverotuksen eläketulovähennyksestä. Kuvan ylimmällä eläketasolla vuosien 2008 ja 2009 tuloverotuksen kevennykset johtuvat valtion tuloveroasteikosta, sillä ylimmällä eläketasolla ei enää saa valtionverotuksen eläketulovähennystä.

Eläkkeensaajan tuloverotus kiristyy nopeasti noin 9 000–13 000 euron vuosieläkkeillä (kuva 2.7). Enintään noin 9 070 euron vuosieläkkeestä ei vielä makseta tuloveroa lainkaan, mutta tämän jälkeen kunnallisverotuksen eläketulovähennyksen ja perusvähennyksen vähittäinen poistuminen kiristävät eläkeläisen verotusta nopeasti. Marginaaliveroprosentti tällä tuloalueella onkin yli 40. Kun kansaneläkkeen osuus kokonaiseläkkeestä pienenee, myös kunnallisverotuksen eläketulovähennys vähitellen pienenee ja poistuu kokonaan.

Kunnallisverotuksen eläketulovähennys on merkittävä verorasituksen keventäjä, joten pientä työeläkettä saavat eläkeläiset maksavat verraten vähän tuloveroa. Suurin osa pienistä työeläkkeistä maksetusta verosta on kunnallisveroa. (Kuva 2.8.) Mitä suurempi eläke on, sitä merkittävämmäksi valtion tuloveron osuus maksettavista tuloveroista muuttuu. Ei siis ole mikään ihme, että kunnallisverotuksen kiristyminen rasittaa varsinkin pieniä työeläkkeitä ja muutokset valtion tuloveroasteikossa vaikuttavat voimakkaammin suurempien työeläkkeiden verotukseen. Kuvassa 2.8 kuvataan työeläkkeen verorakennetta kuudella eri eläketasolla.

Kuva 2.7 Eläkkeensaajan tuloveroprosentit eri tulotasoilla 2009.

Kuva 2.8 Eläkkeensaajan tuloverotuksen rakenne kuudella eläketasolla 2009, prosenttia maksettavista tuloveroista.

2.5 Eläketulon ja palkkatulon verotuksen eroja

Koska eläke ja palkka ovat ansiotuloa, niitä verotetaan periaatteessa samalla tavoin. Eroa on kuitenkin joissakin vähennyksissä ja sosiaalivakuutusmaksuissa.

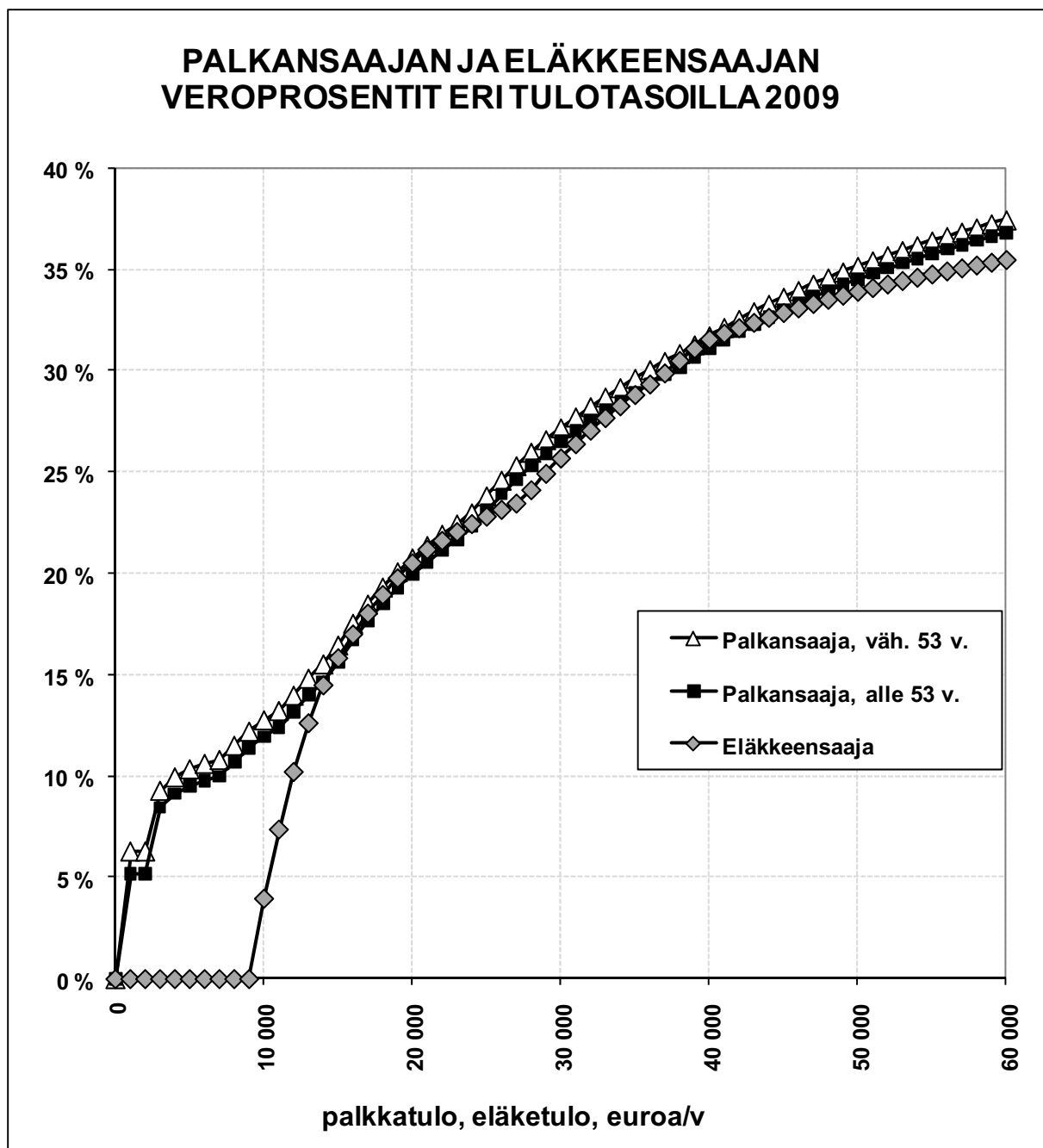
Palkkatulosta maksetaan työeläke- ja työttömyysvakuutusmaksuja yhteensä 4,5 prosenttia alle 53-vuotiaalla palkansaajalla ja 5,6 prosenttia vähintään 53-vuotiaalla. Nämä veroluonteiset maksut ovat muussa palkkaverotuksessa vähennyskelpoisia eikä niitä makseta eläketulosta. Lisäksi palkkatulosta maksetaan sairausvakuutusmaksun päivärahamaksua sairaanhoitomaksun lisäksi (yhteensä 1,98 prosenttia). Päivärahamaksu on muussa palkkaverotuksessa vähennyskelpoinen. Eläketulosta maksettava sairaanhoitomaksu on 1,45 prosenttia.

Palkkatulosta vähennetään tulonhankkimisvähennys ennen kunnallisveron ja valtion tuloveron laskentaa. Lisäksi palkkatuloista voidaan vähentää ammattijärjestön jäsenmaksu ja työmatkakustannukset. Näitä tulonhankkimiseen liittyviä vähennyksiä ei saa eläketulosta.

Kunnallisverotuksen ansiotulovähennys ja valtionverotuksen ansiotulovähennys keventävät pieni- ja keskituloisten palkansaajien tuloverotusta. Vastaavat vähennykset eläkeläisillä ovat kunnallisverotuksen eläketulovähennys ja valtionverotuksen eläketulovähennys. Kunnallisverotuksen eläketulovähennys on sidottu kansaneläkkeen määrään. Tämän vuoksi eläketulovähennyksen suuruuteen vaikutti vielä viime vuonna se, oliko eläkkeensaajalla puolisoa vai asuiko hän yksin. Tänä vuonna kunnallisverotuksen eläketulovähennyksen suuruuteen puoliso ei enää vaikuta.

Erot maksettavissa veroluonteisissa maksuissa ja viran puolesta tehtävissä vähennyksissä vaikuttavat siihen, että palkkatulojen ja eläketulojen verorasitus poikkeaa hieman toisistaan. Enintään 14 000 vuosituloilla eläkkeensaajien verotus on kevyempää kuin kaikenikäisten palkansaajien. Tämä johtuu ennen kaikkea kunnallisverotuksen eläketulovähennyksestä, joka enintään 14 000 euron vuosituloilla on palkansaajan kunnallisverotuksen ansiotulovähennyttä suurempi, sekä palkansaajan maksamista veroluontoisista maksuista.

Eläketuloa verotetaan alle 53-vuotiaan palkansaajan palkkaa hieman kireämmin 15 000–24 000 sekä 37 000–43 000 euron vuosituloilla. Tämä johtuu palkansaajan verovähennyksistä, joita eläketuloista ei voi tehdä. Vaikka tulonhankkimisvähennys, kunnallisverotuksen ansiotulovähennys, valtionverotuksen työtulovähennys sekä veroluonteisista maksuista tehtävät vähennykset keventävätkin palkansaajan verotusta vielä yli 43 000 euron vuosituloilla, niiden vaikutus tulojen kasvaessa pienenee, ja eläketulon verotus näillä tulotasolla on jo alle 53-vuotiaan palkansaajan verotusta kevyempää. Vähintään 53-vuotiaan palkansaajan tuloverotus ei ole eläkkeensaajan verotusta kevyempää millään tulotasolla. (Ks. kuva 2.9.)

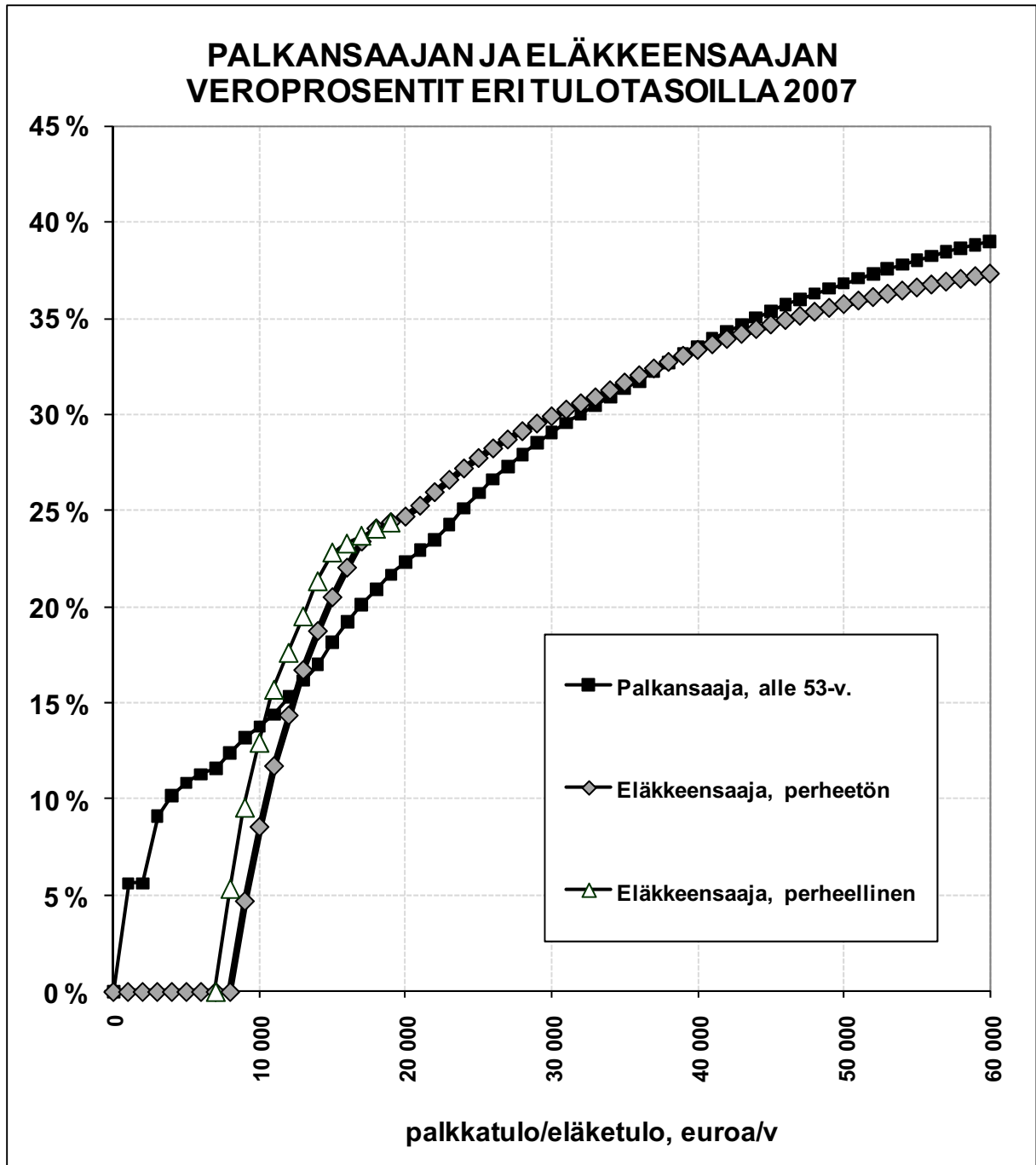

Kuva 2.9 Eläketulon ja palkkatulon tuloverotus 2009.

Eläkkeensaajan verotus on selkeästi muuttunut vuodesta 2007, jolloin eläkkeensaajan verotus oli alle 53-vuotiaan palkansaajan verotusta kireämpää 13 000–37 000 euron vuosituloilla. Perheellisillä eläkeläisillä verotuksen kireys palkansaajaan verrattuna korostui 13 000–18 000 euron vuosituloilla, joilla verotus oli yli kolme prosenttiyksikköä palkansaajia ankarampaa (kuva 2.10).

Veronmaksajain Keskusliitto esitti syyskuussa 2006 valtionverotuksen eläketulovähennystä, joka keventäisi eläkkeensaajan veroprosenttia palkansaajan tasolle. Vuoden 2008 alusta valtionverotuksen eläketulovähennystä uudistettiin siten, että aikaisempi veroero 13 000–37 000 euron vuosituloilla suurin piirtein poistui vähintään 53-vuotiaiden palkansaajien ja eläkkeensaajien välillä. Valti-

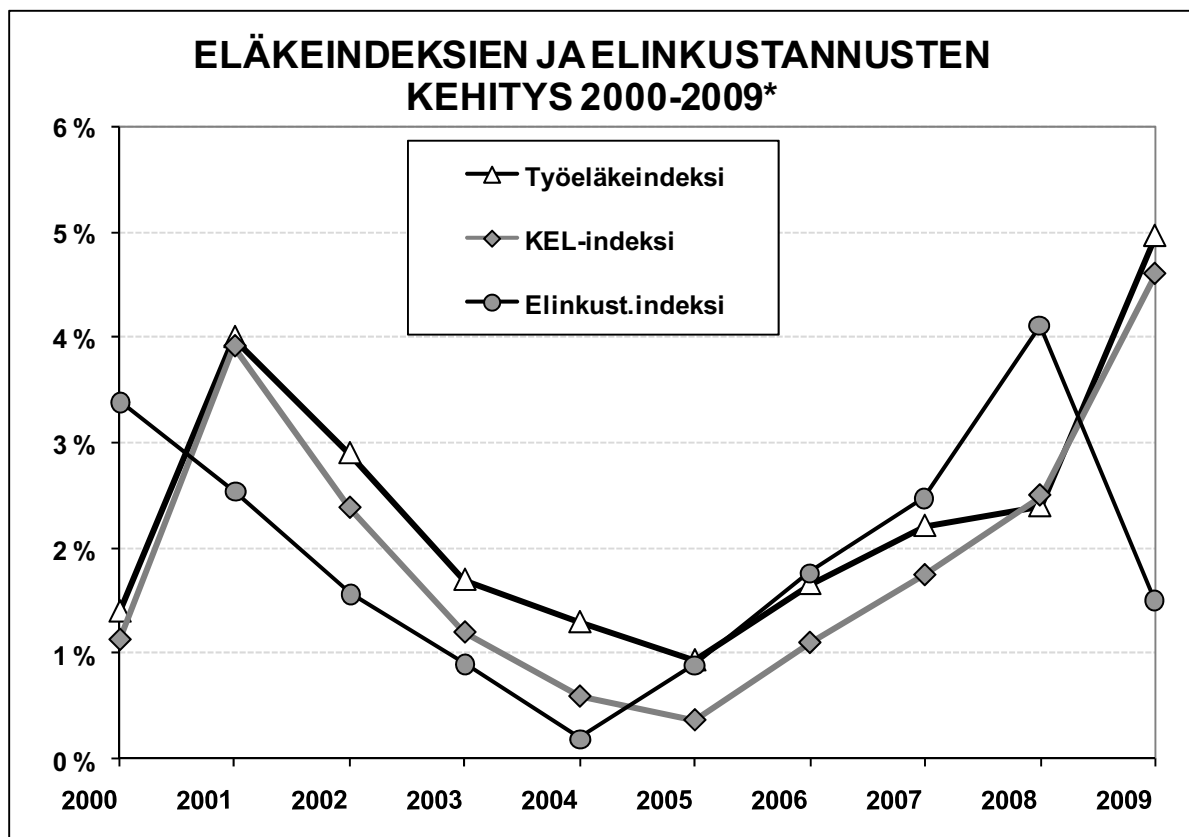
onverotuksen eläketulovähennystä uudistettiin vielä tämän vuoden alusta siten, että perheellisten eläkeläisten verotus yhdenmukaistui perheettömien kanssa.

Kuva 2.10 Eläketulon ja palkkatulon tuloverotus 2007.

3 ELÄKKEENSAAJAN OSTOVOIMA 2000–2009*

Eläkkeensaajan ostovoimaan vaikuttavat eläkkeiden indeksikorotukset, elinkustannusten muutos sekä tuloverotus. Kun edellisessä luvussa tarkasteltiin eläkkeensaajan tuloverotusta ja siinä tapahtuneita muutoksia 2000-luvulla, nyt katsotaan aluksi, miten eläkkeet ja elinkustannukset ovat kehittyneet samana aikana (kuva 3.1). Lopuksi tarkastellaan eläkkeiden ostovoiman kehitystä.

Lähteet: Eläketurvakeskus, Tilastokeskus, Valtiovarainministeriö.

Kuva 3.1 Työeläke-, KEL- ja elinkustannusindeksin vuosittaiset muutokset 2000-2009*.

Vuodesta 2000 elinkustannukset elinkustannusindeksillä mitaten nousevat tähän vuoteen mennessä noin 16–17 prosenttia, jos Valtiovarainministeriön ennuste runsaan prosentin inflaatiosta toteutuu. Kansaneläkkeiden muutoksen määrittelevä KEL-indeksi on noussut hieman nopeammin kuin ennustettu hintataso: 20 prosenttia. Kansaneläkkeiden indeksikorotuksen tavoitteena on turvata kansaneläkkeiden ostovoima hintatason noustessa. Pelkillä indeksikorotuksilla kansaneläkkeiden ostovoimaa ei kuitenkaan ole 2000-luvulla turvattu, vaan yhdessä vuosien 2001, 2005 ja 2008 tasokorotusten kanssa kansaneläkkeiden ostovoima on pysynyt inflaation mukana.

Työeläkeindeksi on kehittynyt 2000-luvulla hieman nopeammin kuin hintataso tai KEL-indeksi: 24 prosenttia. Tämä on ymmärrettävää, sillä vuodesta 1996

lähtien työeläkeindeksiin on 20 prosentilla vaikuttanut ansiotason kehitys ja 80 prosentilla elinkustannusten kehitys.⁷

Koska työeläkkeet ovat nousseet nopeammin kuin hintataso ja tuloverotus on keventynyt 2000-luvulla, työeläkettä saavien ostovoima on noussut. Pienimmällä julkaisussa tarkasteltavalla eläketasolla ostovoima kasvaa 2000–2009 13 prosenttia ja suurimmalla eläketasolla 19 prosenttia. (Liite 3.) Julkaisun eläketasot, joiden ostovoiman kehitystä tässä luvussa kuvataan, on esitelty kappaleessa 2.4.

Työeläkkeiden ostovoima on kasvanut lähes vuosittain paria poikkeusta lukuun ottamatta. Vuonna 2007 ostovoima pieneni 1492 euron kuukausieläkkeellä. Tämä johtui siitä, ettei tuolla eläketasolla tuloverotus keventynyt, mutta inflaatio oli hieman nopeampaa kuin työeläkkeiden nousu. Toinen poikkeus tarkasteltavilla eläketasoilla on vuosi 2008 4355 euron kuukausieläkkeellä. Tuolla eläketasolla verotus keveni vain 0,3 prosenttiyksikköä, koska uusi valtionverotuksen eläketulovähennys ei ulotu niin suuriin eläketuloihin. Työeläkeindeksi nousi 2008 2,4 prosenttia, mutta samaan aikaan inflaation ennustetaan olevan noin neljä prosenttia, joten inflaatio söi viime vuonna työeläkkeen ostovoiman.

Seuraavissa kuvissa esitetään eläkkeensaajan ostovoiman vuosittaiset muutokset neljällä tulotasolla. Eläkkeiden ostovoiman muutokset kaikilla selvityksessä tarkastelluilla kuudella tulotasolla on esitetty oheisia kuvia tarkemmin liitteessä 3.⁸ Liitteessä 3 esitetään myös pelkkää kansaneläkettä saavan perheettömän eläkeläisen ostovoima vuodesta 2000 sekä 1123 euroa kuussa saavien eläkeläispuolisoiden yhteinen ostovoima.

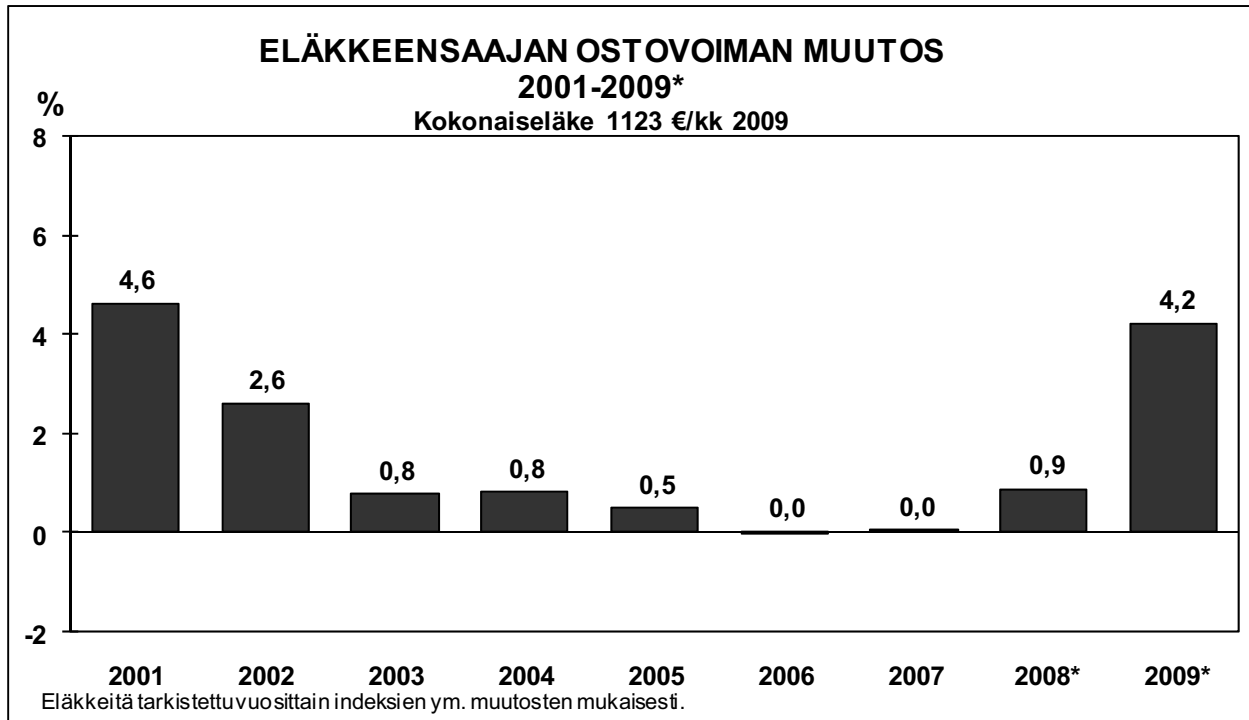
Selvityksessä tarkasteltavalla toiseksi alimmalla eläketasolla, 1123 euroa kuussa 2009, maksettiin valtion tuloveroa vuonna 2000, mutta ei sen jälkeen. Valtion veron poistuminen toiseksi alimmalta eläketasolta kevensi verotusta 2001, mutta muuten kahdella alimmalla kuukausieläkkeellä vuosien 2001 ja 2002 verotuksen keveneminen johtui eläkeläisten sairausvakuutusmaksun alenemisesta.

Tänä vuonna eläkkeensaajan ostovoima nousee selvästi kaikilla tarkasteltavilla kuudella tulotasolla: 3,7 prosentista aina 6,2 prosenttiin puolentoista prosentin inflaatioennusteella⁹. Vuonna 2008 ostovoima ei kasvanut kaikilla tulotasoilla. 1492 euron kuukausieläkkeellä ostovoima kasvoi 2,5 prosenttia, mutta suurimmalla tarkasteltavalla eläketasolla, 4355 euroa kuussa vuonna 2009, ostovoima pieneni 1,2 prosenttia.

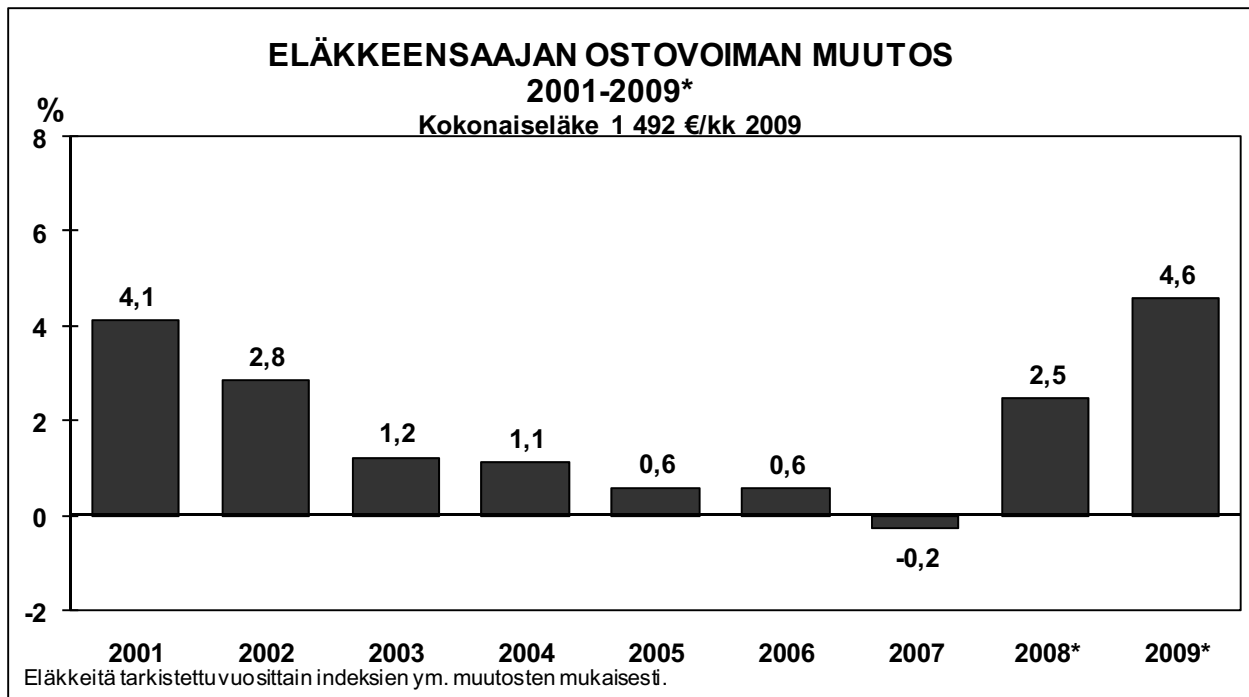
⁷ Tätä ennen vähintään 65-vuotiaiden työeläkkeitä korotettiin ns. puoliväli-indeksin mukaan.

⁸ Ostovoimaa laskettaessa on käytetty Tilastokeskuksen elinkustannusindeksiä. Vuonna 2006 elinkustannusindeksin muutos on suurempi kuin kuluttajahintaindeksin muutos, mikä johtuu indeksin korirakenteen muutoksista.

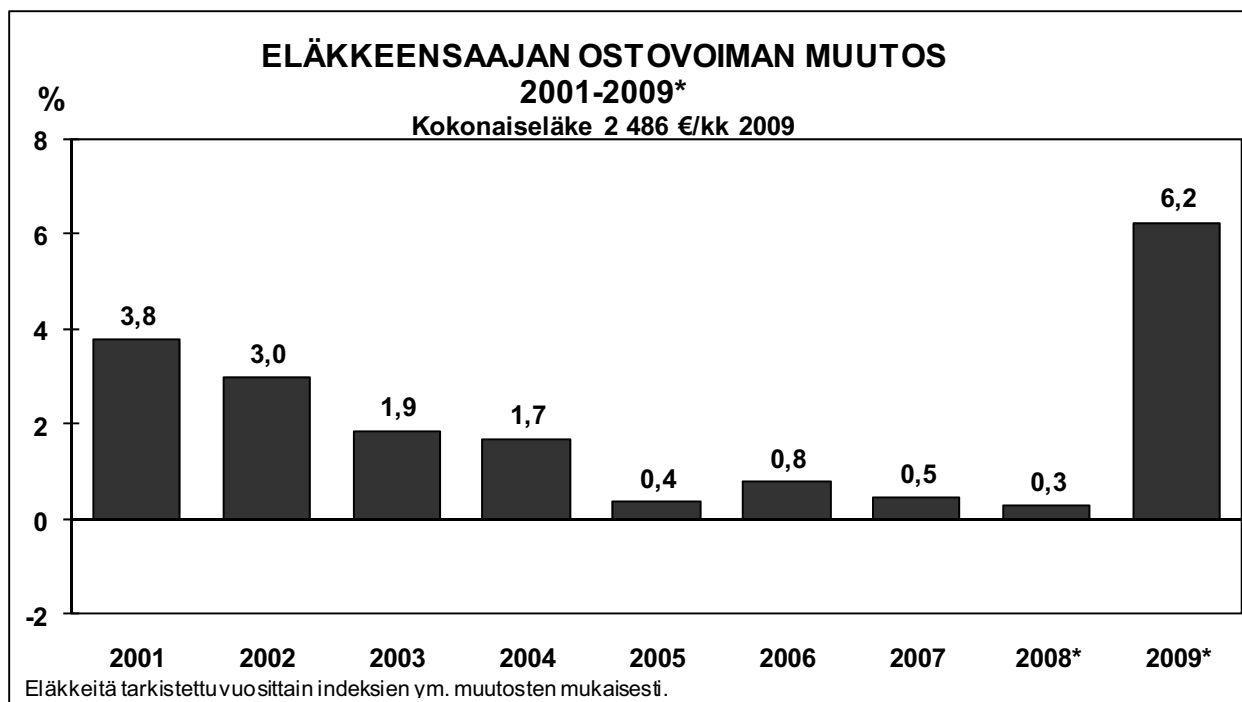
⁹ Valtiovarainministeriön inflaatioennuste vuodelle 2009 on runsas prosentti joulukuun 2008 Suhdannekat-sauksessa.

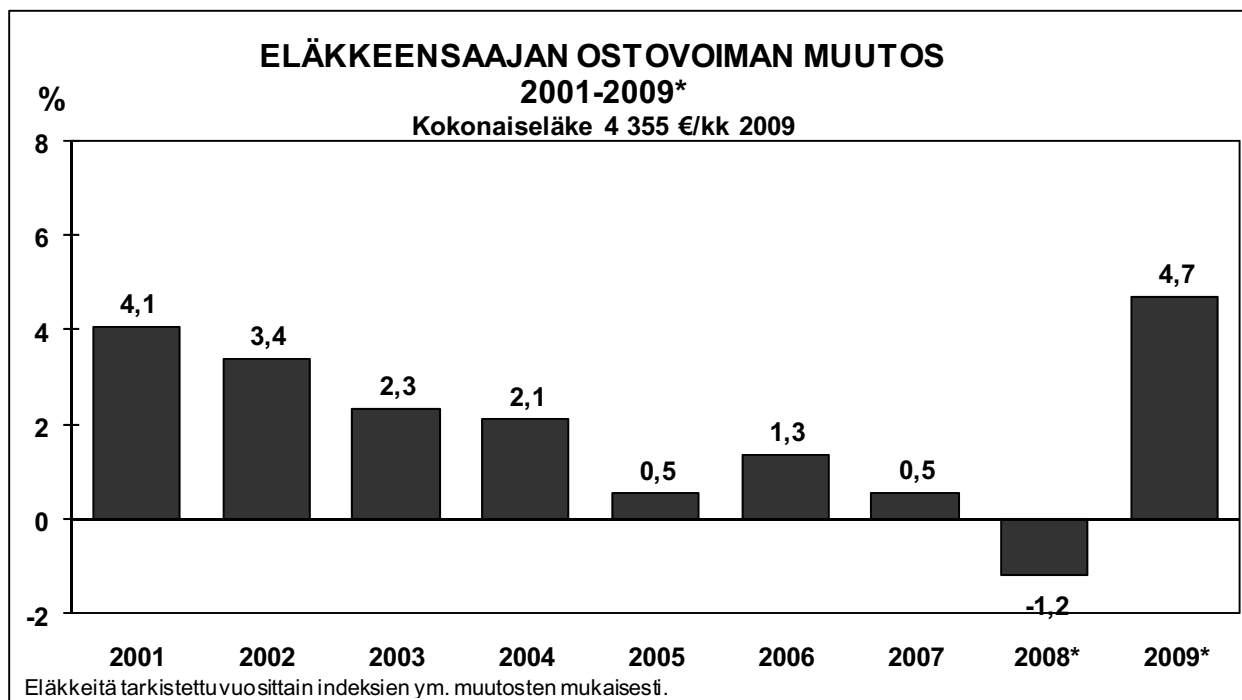
Kuva 3.2a Eläkkeensaajan ostovoiman muutos 2001-2009*, kuukausieläke 1123 euroa.

Kuva 3.2b Eläkkeensaajan ostovoiman muutos 2001-2009*, kuukausieläke 1492 euroa.

Kuva 3.2c Eläkkeensaajan ostovoiman muutos 2001-2009*, kuukausieläke 2486 euroa.

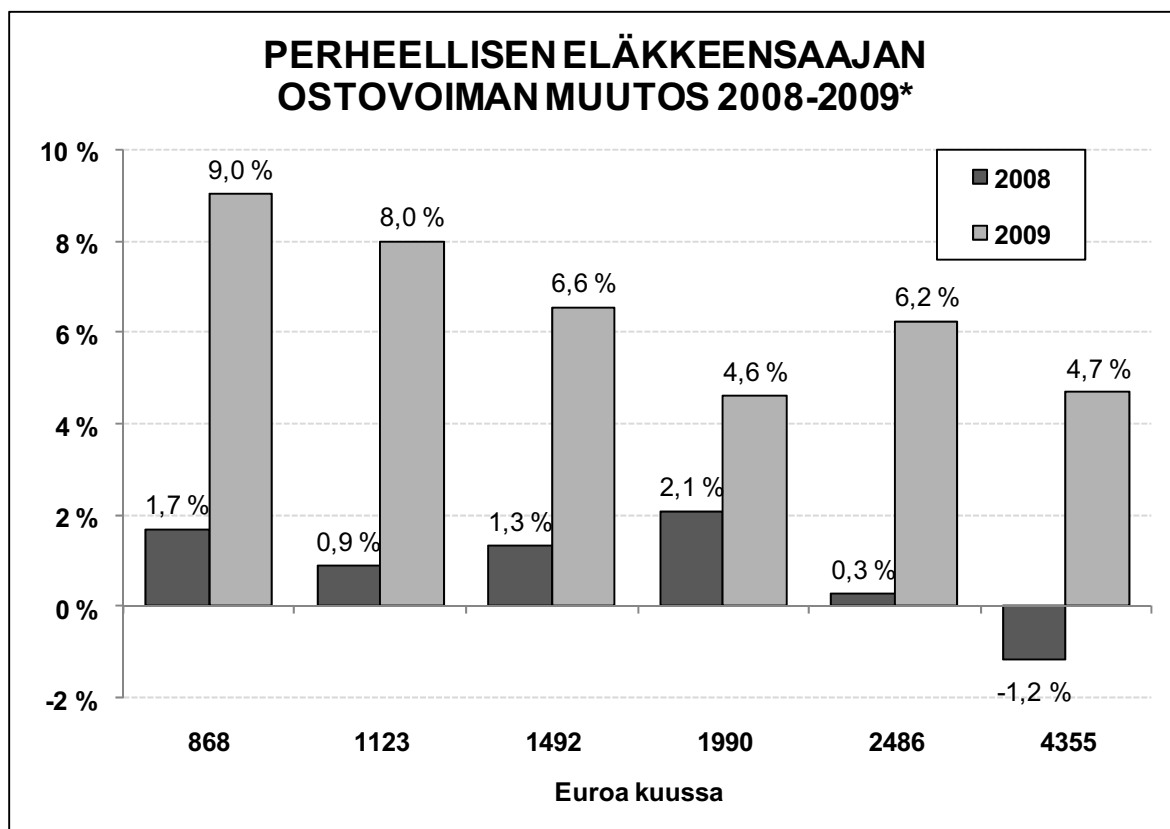
Kuva 3.2d Eläkkeensaajan ostovoiman muutos 2001-2009*, kuukausieläke 4355 euroa.

Koska verotus on keventynyt pienehköillä eläkkeillä vähemmän kuin eläkkeillä, joista maksetaan valtion tuloveroa, veronkevennysten merkitys ostovoiman lisääjänä on ollut pienempi. Neljällä suurimmalla eläketasolla, joista on 2000-luvulla maksettu valtion tuloveroa ja joihin ei sisälly kansaneläkettä, verotus on sen sijaan merkittävä tekijä eläkkeensaajan ostovoiman tukijana. Lähes 70 prosenttia 2000–2009 ostovoiman kasvusta on tullut veronkevennyksistä ja loput reaalieläkkeiden kasvusta (taulukko 3.1).

Eläkkeensaajan ostovoiman kehitys 2000–2009*		
Eläke	Ostovoiman muutos	Veronkevennyksen osuus ostovoiman kasvusta
€/kk	%	%
868	13,1	15,6
1123	15,2	30,7
1492	18,4	65,8
1990	19,2	67,2
2486	19,8	68,4
4355	19,1	66,7

Taulukko 3.1 Eläkkeensaajan ostovoiman kehitys 2000–2009* ja veronkevennyksen osuus ostovoiman muutoksesta.

Tänä vuonna perheellisellä eläkeläisellä ostovoima kasvaa viime vuoteen verrattuna enemmän kuin perheettömällä, jos vuosieläke on noin 8000 eurosta runsaaseen 20 000 euroon. Tällä tuloalueella perheellisen eläkkeensaajan tuloverotukseen vaikuttaa kunnallisverotuksen eläketulovähennyksen korotus yksinelävän eläkeläisen tasolle. Selvityksessä tarkasteltavista eläketasoista kolmella pienimmällä perheelliset eläkkeensaajat saivat vuonna 2009 yksinasuviin eläkeläisiin nähden korotetun eläketulovähennyksen, ja siksi ostovoima kasvaa tänä vuonna näillä tulotasoilla enemmän kuin perheettömällä eläkkeensaajilla. Kuvassa 3.3 esitetään perheellisen eläkkeensaajan ostovoiman muutos 2008 ja 2009 selvityksen kuudella eläketasolla.

Kuva 3.3 Perheellisen eläkkeensaajan ostovoiman muutos 2008 ja 2009*.

4 LOPUKSI

Täyttä työeläkettä saavien eläkeläisten määrä kasvaa koko ajan samalla, kun kansaneläkettä saavien määrä ja osuus kaikista eläkeläisistä pienenee. Koska kansaneläkettä saavat eläkkeensaajat maksavat tuloveroa selvästi vähemmän kuin täyttä työeläkettä saavat tai eivät maksa sitä ollenkaan, tuloverotuksen muutoksilla ei ole samanlaista merkitystä heidän ostovoimaansa kuin täyttä työeläkettä saavien. Työeläkkeiden verotus on aikaisempaa tärkeämpi aihe ansiotulojen verotuksessa.

Tuloverotuksella on ollut selvästi suurempi vaikutus täyttä työeläkettä saavien ostovoiman kehitykseen 2000-luvulla kuin reaalieläkkeillä. Lähes 70 prosenttia täyttä työeläkettä saavien ostovoiman kasvusta on tullut tuloverotuksen kevenemisestä.

Työeläkettä saavilla eläkeläisillä oli pitkään palkansaajia kireämpi verotus tietyllä tuloalueella: 13 000–37 000 euroa vuodessa vuonna 2007. Eroa poistettiin uudistetulla valtionverotuksen eläketulovähennyksellä, joka kevensi vuonna 2008 ansioeläkkeiden verotusta lähes 32 000 euron vuosieläkkeisiin asti ja tänä vuonna lähes 40 000 euron vuosieläkkeisiin. Tänä vuonna eläkkeensaajien verotus on enintään samalla tasolla kuin vähintään 53-vuotiaiden palkansaajien.

LÄHTEET

Eläketurvakeskus, Kansaneläkelaitos (2008): Tilasto Suomen eläkkeensaajista 2007. Suomen virallinen tilasto, Helsinki.

Eläketurvakeskus, Kuntien eläkevakuutus, Valtiokonttori (2003): Suomen työeläkkeensaajat ja vakuutetut 2002. Suomen virallinen tilasto, Helsinki.

Eläketurvakeskus, Kuntien eläkevakuutus, Valtiokonttori (2008): Suomen työeläkkeensaajat ja vakuutetut 2007. Suomen virallinen tilasto, Helsinki.

Laesvuori Arto (2006): Eläkeläisten brutto- ja nettotulot. Luku 4 kirjassa Uusitalo (toim.)(2006): Eläkkeet ja eläkeläisten toimeentulo. Kehitys vuosina 1990–2005. Eläketurvakeskuksen raportteja 2006:2, Helsinki.

Rantala Juha (2006): Eläkeläiskotitalouksien toimeentulo. Luku 5 kirjassa Uusitalo (toim.)(2006): Eläkkeet ja eläkeläisten toimeentulo. Kehitys vuosina 1990–2005. Eläketurvakeskuksen raportteja 2006:2, Helsinki.

Rantala Juha, Suoniemi Ilpo (2007): Eläkeläisten toimeentulo tulonjaon kokonaisuudessa. Eläketurvakeskuksen tutkimuksia 2007:2, Helsinki.

Tuominen Eila, Kannisto Jari, Nyman Heidi (2006): Eläkkeiden reaalikehitys ja taso suhteessa ansioihin. Luku 3 kirjassa Uusitalo (toim.)(2006): Eläkkeet ja eläkeläisten toimeentulo. Kehitys vuosina 1990–2005. Eläketurvakeskuksen raportteja 2006:2, Helsinki.

Uusitalo Hannu (toim.)(2006): Eläkkeet ja eläkeläisten toimeentulo. Kehitys vuosina 1990–2005. Eläketurvakeskuksen raportteja 2006:2, Helsinki.

Valtiovarainministeriö (2008): Suhdannekatsaus 18.12.2008/4.

Verohallinto (2008): Verotilasto 2008, Verovuosi 2007.

ELÄKKEENSAAJIEN TULOVEROPERUSTEITA 2000-2009

	2000	2001	2002	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009
Kansaneläke, pohjaosa, euroa/kk*	15,5									
Kansaneläke, lisäosa 1. kr. yksin. euroa/kk**	446,5	464,0	488	493,5	496,4	505,2	515,9	524,9	558,5	584
Kansaneläke, lisäosa 1. kr. puol. euroa/kk***	391,5	406,8	429	434,2	436,7	445,4	455,3	463,3	495,4	518
Kunnallisver. eläketulovähennys, täysi määrä, yksin.	5 870	6 273	6 540	6 640	6 690	6 810	6 950	7 150	7 710	8130
Kunnallisver. eläketulovähennys, täysi määrä, puol.	4 962	5 332	5 580	5 660	5 710	5 830	5 960	6 140	6 670	8130
Valtionver. eläketulovähennys, täysi määrä	3 902	1 463	1 500	1 550	1 530	1 430	1 460	1 590	11 060	12490
Valtionver. eläketulovähennys, alenema	70 %	70 %	70 %	70 %	70 %	70 %	70 %	70 %	53 %	46 %
Valtionver. invalidivähennys, täysi määrä	111	111	115	115	115	115	115	115	115	115
Kunnallisverotuksen perusvähennys, enimmäismäärä	1 480	1 480	1 480	1 480	1 480	1 480	1 480	1 480	1 480	1 481
alenema enimmäismäärän ylittävistä tuloista	20 %	20 %	20 %	20 %	20 %	20 %	20 %	20 %	20 %	20 %
Keskimääräinen kunnallisveroprosentti	17,65	17,67	17,78	18,04	18,12	18,29	18,39	18,45	18,55	18,59
Sairausvakuutusmaksu	3,2 %	2,7 %	1,9 %	1,5 %	1,5 %	1,5 %				
korotetun maksun tuloeraja										
Sairausvakuutusmaksu 2006-										
sairaanhoidtomaksu, eläkkeen- ja etuudensaajat	1,3 %	1,3 %	1,3 %	1,3 %	1,3 %	1,33 %	1,33 %	1,45 %	1,41 %	1,45 %
Keskimääräinen kirkollisveroäyrin hinta							1,50 %	1,33 %	1,33 %	1,32 %

* Vuodesta 1997 alkaen leikattu kansaneläke.

** Vuodesta 1997 alkaen eläkevähenteisen kansaneläkkeen täysi määrä 1. kuntaryhmässä; 2008 kuntaryhmittä poistui.

Sisältää 2001, 2005, 2006 ja 2008 tasokorotukset.

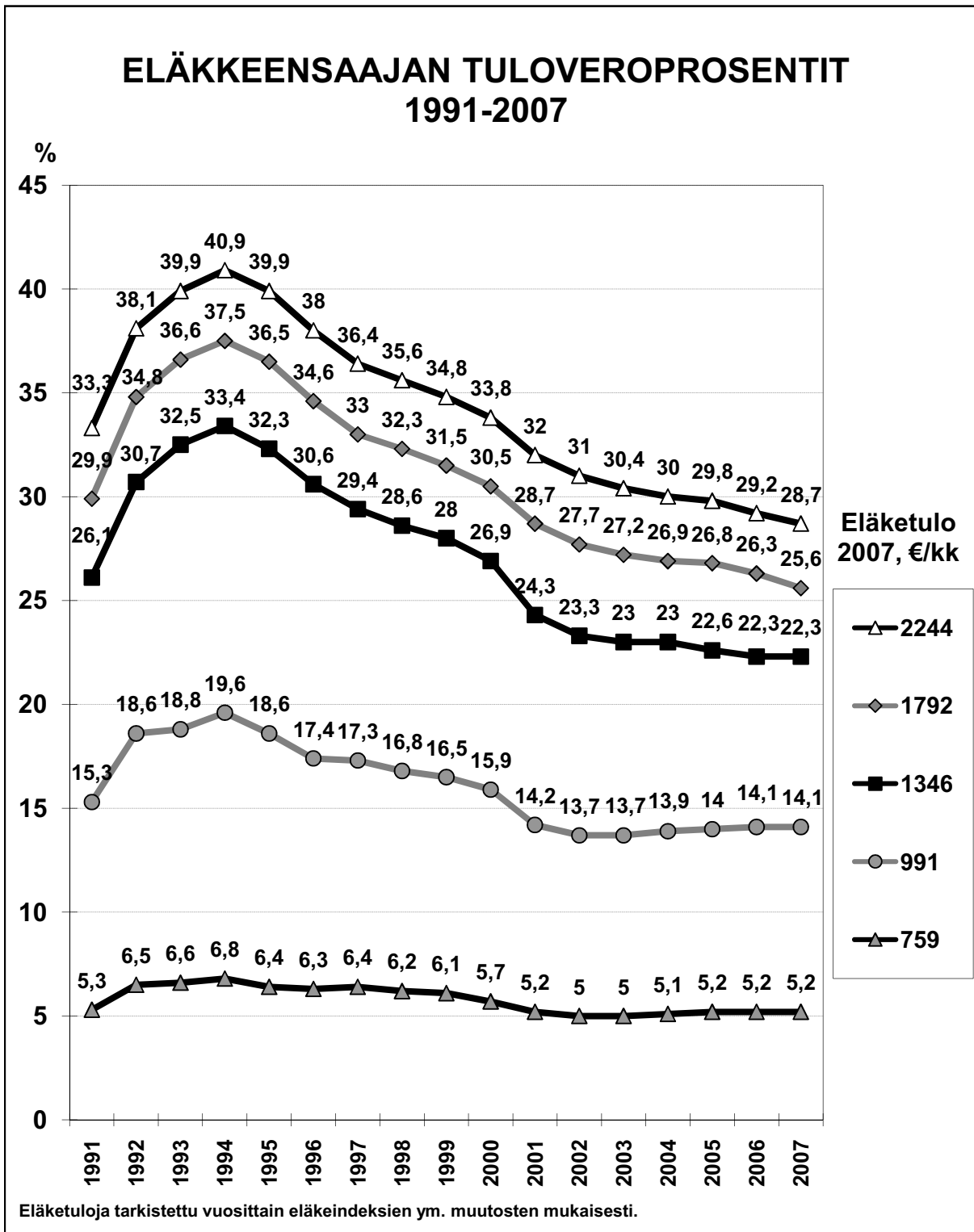
*** Vuodesta 1997 alkaen eläkevähenteisen kansaneläkkeen täysi määrä 1. kuntaryhmässä; 2008 kuntaryhmittä poistui.

Sisältää 2001, 2005, 2006 ja 2008 tasokorotukset.

ELÄKKEENSAAJIEN TULOOPERUSTEITA 2000-2009; VALTION TULOVEROASTEIKKO

	vero		vero-		2004:		vero-		2008:		vero-	
	alaraja, €	rajalla, €	prosentti	prosentti	alaraja, €	rajalla, €	prosentti	prosentti	alaraja, €	rajalla, €	prosentti	prosentti
2000:	8005,7	8,4	5,0 %		0	0	0,0 %		0	0	0,0 %	
	10696,8	143,0	15,0 %		11700	8	11,0 %		0	0	0,0 %	
	13623,2	581,9	19,0 %		14500	316	15,0 %		12600	8	8,5 %	
	19005,2	1604,5	25,0 %		20200	1171	21,0 %		20800	705	19,0 %	
	29937,5	4337,6	31,0 %		31500	3544	27,0 %		34000	3213	23,5 %	
	52979,2	11480,5	37,5 %		55800	10105	34,0 %		62000	9793	31,5 %	
2001:												
	0	0	0,0 %		0	0	0,0 %		0	0	0,0 %	
	11100,4	8,4	14,0 %		12000	8	10,5 %		0	0	0,0 %	
	14296,0	455,8	18,0 %		15400	365	15,0 %		13100	8	7,0 %	
	19678,0	1424,6	24,0 %		20500	1130	20,5 %		21700	610	18,0 %	
	30946,6	4129,0	30,0 %		32100	3508	26,5 %		35300	3058	22,0 %	
	54661,1	11243,4	37,0 %		56900	10080	33,5 %		64500	9482	30,5 %	
2002:												
	0	0	0,0 %		0	0	0,0 %					
	11500	8	13,0 %		12200	8	9,0 %					
	14300	372	17,0 %		17000	440	14,0 %					
	19700	1290	23,0 %		20000	860	19,5 %					
	30900	3866	29,0 %		32800	3356	25,0 %					
	54700	10768	36,0 %		58200	9706	32,5 %					
2003:												
	0	0	0,0 %		0	0	0,0 %					
	11600	8	12,0 %		0	0	0,0 %					
	14400	344	16,0 %		12400	8	9,0 %					
	20000	1240	22,0 %		20400	728	19,5 %					
	31200	3704	28,0 %		33400	3263	24,0 %					
	55200	10424	35,0 %		60800	9839	32,0 %					
2005:												
2006:												
2007:												

ELÄKKEENSAAJAN TULOVEROPROSENTIT VIIDELLÄ ELÄKETASOLLA
2. KUNTARYHMÄSSÄ 1991-2007

ELÄKKEENSAAJAN OSTOVOIMA TULOTASOITTAIN 2000-2009*

Taulukko 1. Kokonaiseläke 868 euroa kuukaudessa vuonna 2009

	Kokonais- eläke		Vero- pros. %		Käytettävissä oleva tulo		Muutos ed. vuodesta		Nimellinen muutos		Infiaatio %		Reaalinen muutos		Ostovoima	
	€/v	€/v	%	€/v	€/v	€/v	%	€/v	%	%	%	%	%	%	%	hinnoin
2000	8 016	7 439	7,2 %	418	5,6 %	3,4 %	8 703									
2001	8 421	7 857	6,7 %	418	5,6 %	2,5 %	8 965									
2002	8 711	8 154	6,4 %	297	3,8 %	1,6 %	9 161									
2003	8 843	8 277	6,4 %	123	1,5 %	0,9 %	9 217									
2004	8 932	8 352	6,5 %	75	0,9 %	0,2 %	9 283									
2005	9 066	8 467	6,6 %	116	1,4 %	0,9 %	9 328									
2006	9 230	8 621	6,6 %	153	1,8 %	1,8 %	9 333									
2007	9 457	8 833	6,6 %	212	2,5 %	2,5 %	9 333									
2008	9 934	9 348	5,9 %	515	5,8 %	4,1 %	9 488									
2009	10 411	9 839	5,5 %	491	5,2 %	1,5 %	9 839									

Taulukko 2. Kokonaiseläke 1123 euroa kuukaudessa vuonna 2009

	Kokonais- eläke		Vero- pros. %		Käytettävissä oleva tulo		Muutos ed. vuodesta		Nimellinen muutos		Infiaatio %		Reaalinen muutos		Ostovoima	
	€/v	€/v	%	€/v	€/v	€/v	%	%	%	%	%	%	%	%	hinnoin	
2000	10 416	8 624	17,2 %	625	7,2 %	3,4 %	10 090									
2001	10 920	9 249	15,3 %	625	7,2 %	2,5 %	10 554									
2002	11 298	9 637	14,7 %	388	4,2 %	1,6 %	10 828									
2003	11 488	9 799	14,7 %	162	1,7 %	0,9 %	10 912									
2004	11 629	9 897	14,9 %	98	1,0 %	0,2 %	11 000									
2005	11 803	10 032	15,0 %	136	1,4 %	0,9 %	11 053									
2006	12 027	10 211	15,1 %	179	1,8 %	1,8 %	11 055									
2007	12 329	10 467	15,1 %	256	2,5 %	2,5 %	11 060									
2008	12 841	10 992	14,4 %	525	5,0 %	4,1 %	11 157									
2009	13 472	11 627	13,7 %	635	5,8 %	1,5 %	11 627									

Taulukko 3. Kokonaiseläke 1 492 euroa kuukaudessa vuonna 2009

	Kokonais- eläke		Vero- pros. %		Käytettävissä oleva tulo		Muutos ed. vuodesta		Nimellinen muutos		Inflaatio %		Reaalinen muutos		Ostovoima	
	€/v	%	€/v	%	€/v	%	€/v	%	€/v	%	%	%	€/v	%	€/v	hinnoin
2000	14 400	27,2 %	10 483								3,4 %				12 265	
2001	14 980	25,3 %	11 190		707	6,7 %					2,5 %			4,1 %	12 768	
2002	15 418	24,2 %	11 687		497	4,4 %					1,6 %			2,8 %	13 131	
2003	15 685	23,9 %	11 936		249	2,1 %					0,9 %			1,2 %	13 292	
2004	15 889	23,9 %	12 091		155	1,3 %					0,2 %			1,1 %	13 439	
2005	16 037	23,5 %	12 269		177	1,5 %					0,9 %			0,6 %	13 516	
2006	16 304	23,0 %	12 554		285	2,3 %					1,8 %			0,6 %	13 592	
2007	16 664	23,0 %	12 831		278	2,2 %					2,5 %			-0,2 %	13 558	
2008	17 064	19,8 %	13 685		854	6,7 %					4,1 %			2,5 %	13 890	
2009	17 910	18,9 %	14 525		840	6,1 %					1,5 %			4,6 %	14 525	

Taulukko 4. Kokonaiseläke 1 990 euroa kuukaudessa vuonna 2009

	Kokonais- eläke		Vero- pros. %		Käytettävissä oleva tulo		Muutos ed. vuodesta		Nimellinen muutos		Inflaatio %		Reaalinen muutos		Ostovoima	
	€/v	%	€/v	%	€/v	%	€/v	%	€/v	%	%	%	€/v	%	€/v	hinnoin
2000	19 200	30,8 %	13 286								3,4 %				15 544	
2001	19 973	29,2 %	14 141		854	6,4 %					2,5 %			3,8 %	16 136	
2002	20 558	28,2 %	14 761		620	4,4 %					1,6 %			2,8 %	16 584	
2003	20 913	27,7 %	15 120		360	2,4 %					0,9 %			1,5 %	16 837	
2004	21 185	27,4 %	15 380		260	1,7 %					0,2 %			1,5 %	17 094	
2005	21 383	27,2 %	15 567		187	1,2 %					0,9 %			0,3 %	17 150	
2006	21 738	26,7 %	15 934		367	2,4 %					1,8 %			0,6 %	17 252	
2007	22 219	26,1 %	16 420		486	3,0 %					2,5 %			0,6 %	17 349	
2008	22 752	23,3 %	17 451		1 031	6,3 %					4,1 %			2,1 %	17 712	
2009	23 880	22,4 %	18 531		1 080	6,2 %					1,5 %			4,6 %	18 531	

Taulukko 5. Kokonaiseläke 2 486 euroa kuukaudessa vuonna 2009

	Kokonais- eläke		Vero- pros. %		Käytettävissä oleva tulo ed. vuodesta		Muutos ed. vuodesta		Nimellinen muutos		Inflaatio %		Reaalinen muutos %		Ostovoima hinnoin	
	€/v	€/v	%	€/v	€/v	%	€/v	%	%	%	%	%	%	%	%	%
2000	24 000	24 000	34,0 %	15 840		3,4 %										18 532
2001	24 966	24 966	32,5 %	16 852	1 012	6,4 %										19 229
2002	25 692	25 692	31,4 %	17 625	772	4,6 %										19 802
2003	26 136	26 136	30,7 %	18 112	488	2,8 %										20 169
2004	26 472	26 472	30,3 %	18 451	339	1,9 %										20 507
2005	26 724	26 724	30,1 %	18 680	229	1,2 %										20 580
2006	27 168	27 168	29,5 %	19 153	473	2,5 %										20 737
2007	27 768	27 768	29,0 %	19 715	562	2,9 %										20 831
2008	28 428	28 428	27,6 %	20 582	867	4,4 %										20 891
2009	29 832	29 832	25,6 %	22 195	1 613	7,8 %										22 195

Taulukko 6. Kokonaiseläke 4355 euroa kuukaudessa vuonna 2009

	Kokonais- eläke		Vero- pros. %		Käytettävissä oleva tulo ed. vuodesta		Muutos ed. vuodesta		Nimellinen muutos		Inflaatio %		Reaalinen muutos %		Ostovoima hinnoin	
	€/v	€/v	%	€/v	€/v	%	€/v	%	%	%	%	%	%	%	%	hinnoin
2000	42 000	42 000	41,4 %	24 612		3,4 %										28 795
2001	43 691	43 691	39,9 %	26 258	1 646	6,7 %										29 962
2002	44 976	44 976	38,7 %	27 570	1 312	5,0 %										30 976
2003	45 756	45 756	37,8 %	28 460	890	3,2 %										31 692
2004	46 356	46 356	37,2 %	29 112	651	2,3 %										32 356
2005	46 788	46 788	36,9 %	29 523	412	1,4 %										32 525
2006	47 568	47 568	36,0 %	30 444	920	3,1 %										32 960
2007	48 624	48 624	35,5 %	31 362	919	3,0 %										33 138
2008	49 788	49 788	35,2 %	32 263	900	2,9 %										32 747
2009	52 260	52 260	34,4 %	34 283	2 020	6,3 %										34 283

Taulukko 7. Eläkeläispuolisot, molempien kokonaiseläke 1123 euroa kuukaudessa vuonna 2009

	Kokonais- eläke		Vero- pros. %		Käytettävissä oleva tulo		Muutos ed. vuodesta		Nimellinen muutos		Inflaatio %		Reaalinen muutos		Ostovoima	
	€/v	€/v	%	€/v	€/v	€/v	%	%	%	%	%	%	%	%	%	hinnoin
2000	20 832	16 457	21,0 %	16 457							3,4 %				19 254	
2001	21 840	17 712	18,9 %	17 712	1 256			7,6 %			2,5 %			5,0 %	20 211	
2002	22 595	18 528	18,0 %	18 528	816			4,6 %			1,6 %			3,0 %	20 817	
2003	22 975	18 840	18,0 %	18 840	311			1,7 %			0,9 %			0,8 %	20 979	
2004	23 259	19 049	18,1 %	19 049	209			1,1 %			0,2 %			0,9 %	21 172	
2005	23 606	19 309	18,2 %	19 309	260			1,4 %			0,9 %			0,5 %	21 273	
2006	24 054	19 676	18,2 %	19 676	367			1,9 %			1,8 %			0,1 %	21 303	
2007	24 657	20 194	18,1 %	20 194	518			2,6 %			2,5 %			0,2 %	21 338	
2008	25 682	21 213	17,4 %	21 213	1 019			5,0 %			4,1 %			0,9 %	21 531	
2009	26 945	23 253	13,7 %	23 253	2 040			9,6 %			1,5 %			8,0 %	23 253	

Taulukko 8. Perheetön eläkeläinen, kansaneläke 584,13 euroa kuussa vuonna 2009

	Kokonais- eläke		Vero- pros. %		Käytettävissä oleva tulo		Muutos ed. vuodesta		Nimellinen muutos		Inflaatio %		Reaalinen muutos		Ostovoima	
	€/v	€/v	%	€/v	€/v	€/v	%	%	%	%	%	%	%	%	hinnoin	
2000	5 358	5 358		5 358							3,4 %				6 269	
2001	5 654	5 654		5 654	296			5,5 %			2,5 %			2,9 %	6 452	
2002	5 851	5 851		5 851	197			3,5 %			1,6 %			1,9 %	6 574	
2003	5 921	5 921		5 921	70			1,2 %			0,9 %			0,3 %	6 594	
2004	5 957	5 957		5 957	35			0,6 %			0,2 %			0,4 %	6 620	
2005	6 049	6 049		6 049	92			1,5 %			0,9 %			0,7 %	6 664	
2006	6 150	6 150		6 150	101			1,7 %			1,8 %			-0,1 %	6 658	
2007	6 298	6 298		6 298	148			2,4 %			2,5 %			-0,1 %	6 655	
2008	6 702	6 702		6 702	403			6,4 %			4,1 %			2,2 %	6 802	
2009	7 010	7 010		7 010	308			4,6 %			1,5 %			3,1 %	7 010	

Verotietoa sarjassa aikaisemmin ilmestynyt:

26. **Sirkka Autio, Jaana Kurjenoja: Kansainvälinen palkkaverotusvertailu 2001.**
27. **Jaana Kurjenoja: Kuka menetti eniten?** Suomalainen perhetuki 1991-2001. 2.10.2001
28. **Jaana Kurjenoja: Perhetuen kansainvälinen vertailu** 7.11.2001
29. **Jaana Kurjenoja: Työn verotuksen kehittämisen taloudellisia lähtökohtia** 5.4.2002
30. **Päivi Kaarlela: Eläketulojen verotus ja nettoeläkkeiden ostovoima vuosina 1991-2002** 24.4.2002
31. **Jaana Kurjenoja: Kansainvälinen palkkaverotusvertailu 2002** 16.5.2002
32. **Päivi Kaarlela: Kuntien verot Suomen maakunnissa 2002.**
Laskelmia kunnallisista veroista 19 kaupungissa ja maakunnassa vuonna 2002. 20.8.2002
33. **Jaana Kurjenoja: Tehoton verojärjestelmä?**
Analyysi Suomen ja 16 OECD-maan verotutuksista. 22.10.2002
34. **Jaana Kurjenoja: Ei halpaa huvia - vieläköän**
Laskelmia työn kustannuksista, verokiilasta ja palkkojen ostovoimasta. 5.2.2003
35. **Jaana Kurjenoja: Kansainvälinen palkkaverotusvertailu 2003.** 4.6.2003
36. **Teemu Lehtinen, Jenni Oksanen: Riittäisikö yksi veroprosentti?**
Ansiotulojen verotus Suomessa vuonna 2001 ja lineaarisesti progressiivinen verojärjestelmä. 11.8.2003
37. **Jaana Kurjenoja: Lapsiperheiden verokurimus**
Lapsiperheiden verotus, lapsilisät sekä päivähoito 11 Euroopan maassa. 29.9.2003
38. **Jenni Oksanen: Kuntien verot Suomen maakunnissa 2004**
Laskelmia kunnallisista veroista 19 kaupungissa ja maakunnassa vuonna 2004. 14.1.2004
39. **Jaana Kurjenoja: Kenelle työ kannattaa?**
Kannustinloukut 2004. 1.3.2004
40. **Jenni Oksanen: Eläkkeet, verot ja ostovoima**
Esimerkkilaskelmia eläketulon verotuksesta ja nettoeläkkeen ostovoiman kehityksestä vuosina 1991-2004. 4.5.2004
41. **Jaana Kurjenoja: Kansainvälinen palkkaverotusvertailu 2004**
Suomen asema palkkaverottajana. 31.5.2004
42. **Jaana Kurjenoja: Veropolitiikka ja verotuotot**
Tilastollinen analyysi henkilöverotuksen, arvonlisäverotuksen ja yhteisöverotuksen tuotoista 1980- 2003. 20.1.2005, 2.p 7.4.2005
43. **Jenni Oksanen: Kulutusverotus Suomessa.** 5.4.2005
44. **Jaana Kurjenoja: Kansainvälinen palkkaverotusvertailu 2005**
Suomi työn verottajana. 6.6.2005
45. **Jaana Kurjenoja: Työvoimakustannuksen verokiila 2005.** 31.8.2005
46. **Jaana Kurjenoja: Veronkevennyksillä ostovoimaa**
Palkansaajan tuloverotus ja ostovoima 1991-2006. 3.1.2006
47. **Jenni Oksanen: Kuntien verot Suomen maakunnissa 2006**
Laskelmia kunnallisista veroista 19 kaupungissa ja maakunnassa vuonna 2006. 24.1.2006
48. **Jaana Kurjenoja: Kansainvälinen palkkaverotusvertailu 2006**
Miten Suomi verottaa nyt työtä? 16.8.2006
49. **Minna Punakallio: Kuntien verot Suomen maakunnissa 2007**
Laskelmia kunnallisista veroista 19 kaupungissa ja maakunnassa vuonna 2007. 13.12.2006
50. **Minna Punakallio: Verottaja ostajan kukkarolla**
Kulutusverot Suomessa ja muissa maissa. 4.10.2007
51. **Jaana Kurjenoja: Kansainvälinen palkkaverotusvertailu 2007**
Suomi palkkaverottajana. 25.10.2007
52. **Minna Punakallio: Kuntien verot Suomen maakunnissa 2008**
Laskelmia kunnallisista veroista 19 kaupungissa ja maakunnassa vuonna 2008. 30.1.2008
53. **Jaana Kurjenoja: Työn verotus ja perheet Euroopassa**
Perheiden verotus, lapsilisät ja päivähoito 11 Euroopan maassa. 11.2.2008
54. **Jaana Kurjenoja: Kansainvälinen palkkaverotusvertailu 2008**
Suomi työn verottajana. 15.9.2008

Veronmaksajain Keskusliitto + Verotieto Oy
Kalevankatu 4, 00100 HELSINKI, puhelin (09) 618 871, fax (09) 608 087
www.veronmaksajat.fi

VERONMAKSAJAT